

VUOSIKERTOMUS

2011

ÅRSREDOVISNING

SUOMEN KANSALLISOOPPERAN SÄÄTIÖ • STIFTELSEN FÖR FINLANDS NATIONALOPERA

SUOMEN KANSALLISOOPPERA • SUOMEN KANSALLISBALETTI
FINLANDS NATIONALOPERA • FINLANDS NATIONALBALETT

Doctor Atomic

S I S Ä L L Y S

PÄÄJOHTAJAN TERVEHDYS5

KANSALLISOOPPERA JUHLI HISTORIAA
JA KATSOI TULEVAISUUTEEN6

VUOSI 2011 PÄHKINÄNKUORESSA 16

OOPPERAOHJELMISTO 18

BALETTIOHJELMISTO 20

BALETTIOPPILAITOKSEN ESITYKSET 22

ESITYKSET LAPSILLE JA NUORILLE 23

KORT PÅ SVENSKA 24

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS
JA TILINPÄÄTÖS 2011 30

Manon: Emanouela Merdjanova, Maki Nakagawa, Minna Tervamäki, Eun-Ji Ha

PÄÄJOHTAJAN TERVEHDYS

Vuosi 2011 oli Kansallisoopperan 100-vuotisjuhluvuosi. Vuoden aikana toimintaa oli kaikkiaan 27 paikkakunnalla ja Ooppera oli aktiivisesti läsnä koko maassa myös television, radion ja netin kautta. Juhlavuoden kunniaksi Suomen Kulttuurirahasto tarjosi 7 000 seitsemäsluokkalaiselle mahdollisuuden vierailla oopperassa. Iloitsemme tällaisista erityishankkeista, joiden myötä ensikertalaiset saavat nauttia elämyksistä oopperan kiehtovassa maailmassa.

Juhlavuosi teettää aina lisätyötä koko henkilökunnalle. Samalla erityishankkeet tuottavat myös suurta iloa ja energiaa koko työyhteisöön. Tämä oli aistittavissa koko juhlavuoden ajan. Henkilökunnan talkootyönä järjestämä tammikuinen ulkoilmatapahtuma *Talvitanssit* oli erinomainen näytö yhteisestä ilosta.

Vuoden aikana tilaisuuksiimme osallistui yli 264 000 suomalaista. Yleisön vastaanotto ja asiakkailta saamamme palaute on ollut edelleen erittäin hyvä. Meidän on kuitenkin jatkuvasti työskenneltävä, jotta asiakkaamme kokisivat tulevaisuudessakin saavansa positiivisia elämyksiä esityksissämme. Keskusteluyhteyttä yleisön kanssa on kehitetty mm. sosiaalisen median avulla. Tätäkin työtä pitää jatkaa.

Päätettävämme on tuottaa ooppera- ja balettelämyksiä, taidetta. Korkean taiteellisen tason ylläpitäminen ja kehittäminen vaatii jatkuvia ponnisteluja kaikilla osa-alueilla. Yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen sekä lisääntyneen kilpailun vuoksi Kansallisoopperan strategiaa on tarkistettu vuoden 2011 lopulla. Strategian toteuttamiseen tarvitaan kaikkien panosta. Tavoitteenamme on edelleen olla koko kansan oopperatalo tarjoamalla korkealaatuisia esityksiä sekä toimimalla tehokkaasti, taloudellisesti ja vastuullisesti.

Juhlavuosi 2011 oli työntäyteinen. Esitän suuret kiitokseni loistavalle henkilökunnalle, palautetta antaneelle yleisölle, aktiiviselle hallitukselle ja tärkeille yhteistyökumppaneille! Baletin 90-vuotisjuhlia vietetään 2012, ja uutta, innoittavaa juhlavuotta rakennamme tiiviissä yhteistyössä. Uudet haasteet odottavat!

Päivi Kärkkäinen, pääjohtaja

KANSALLISOOPPERA JUHLI HISTORIAA JA KATSOI TULEVAISUUTEEN

Oopperan 100-vuotisjuhlänäyttely

Ensimmäinen vuosisata vakinaista oopperatoimintaa on tullut täyteen. Aino Ackté, Edvard Fazer, Oskar Merikanto, Wäinö Sola ja muut innokkaat oopperanrakastajat olivat hämmästyttävän rohkeita. He näkivät tulevaisuudessa korkealle kansainväliselle tasolle kohoavan oopperatalon, jolla on omat toimivat tilansa ja joka tuo koko Suomen kulttuurielämään ratkaisevan tärkeän panoksensa. Kun varhaiset tienraivaajat perustivat Kotimaisen oopperan, itsenäistä Suomea ei edes vielä ollut. Sadassa vuodessa heidän uskaliaat unelmansa ovat toteutuneet. Kansallisooppera on nyt erottamaton osa modernia osaamisen ja tiedon Suomea.

”Vuoden paras oli Aleksis Kivi -ooppera. Loppukohtauksessa oli pala kurkussa, oli niin vaikuttava.”

Satavuotista historiaa oli syytä juhlia, ja se antoikin oman värinsä koko juhluvuodelle. Vuoden 2011 aikana palattiin historiaan, mutta katsottiin myös eteenpäin. Menneitä vuosia muistettiin näyttelyllä lämpiössä sekä yhteistyössä Teatterimuseon kanssa Postimuseossa. Historiaa esiteltiin myös omassa luentosarjassa, eri julkaisuissa sekä verkkosivuilla.

”Kiitämme, kiitämme, oli tosi upea esitys, Matka Reimsiin! Ihanaa musiikkia, kaunista laulua, hienoa eläytymistä, sirkustaidetta, kaikkea, ja sitä huumoria! Harvoin nauretaan ja taputetaan esityksessä näin paljon!”

Gianni Schicchi: Marjukka Tepponen, Tuomas Katajala

Oopperaan!-hanke

TULEVAISUUDEN YLEISÖÄ

Seuraaviin sataan vuoteen valmistauduttiin tarjoamalla erityisen paljon ohjelmaa lapsille ja nuorille. Siksi juhluvuoden tilausteoskin oli ooppera *Robin Hood*. Se oli suunnattu myös nuorille pojille, joiden maailmassa ooppera ei välttämättä ole ensisijainen kiinnostuksen kohde.

Tulevaisuuteen tähtäsi myös Kansallisoopperan ja Suomen Kulttuurirahaston yhteinen suurhanke *Oopperaan!*, jossa lähes 7 000 seitsemäsluokkalaista eri puolilta Suomea pääsi katsomaan Kansallisoopperan esitystä. Tulijoita olisi ollut vielä paljon enemmänkin. Monille koululaisille oopperakäynnistä tuli epäilemättä yksi vuoden kohokohtia. Ainakin näin moni on siis edes kerran elämässään käynyt oopperassa.

Uutta on myös Kansallisoopperan entistä näkyvämpi läsnäolo sosiaalisessa mediassa. Kansallisoopperan Facebook-sivuilla on jo lähes 10 000 ”tykkääjää”, jotka saavat jatkuvasti tietoja ajankohtaisista tapahtumista ja voivat keskustella heitä kiinnostavista asioista.

”Kävin koulun kanssa katsomassa oopperan Boris Godunov. En ole tiennyt oopperasta lähestulkoon mitään, mutta yllätyin huomattavasti nauttivani siitä. Kiitoksia kaikille bassoille, altoille, tenoreille, baritoneille, ja etenkin Koit Soasepille. Kiitoksia kaikille oopperassa työskenteleville mahtavasta elämyksestä!!!!”

”Ei ollut mitään huonoa paitsi musiikki oli vähän liian lujalla...”

OOPPERAKAUDEN KOHOKOHTIA

Myös juhlavuoden päättäneessä, Aarre Merikannon *Juha*-oopperassa oltiin sekä menneessä että tulevaisuudessa. Suomalaisen oopperan suuriin klassikoihin kuuluva teos siirrettiin rohkeasti nykyaikaan. Musiikillisestikin *Juhan* toteutus oli yksi kauden huippusaavutuksia.

Oopperavuoden taiteellisia kohokohtia oli myös Giacomo Puccinin kolmen oopperan kokonaisuus *Il trittico*, joka esitettiin nyt ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan Kansallisoopperassa. Uutta aluevaltausta edusti myös ensimmäistä kertaa Pohjoismaissa esitetty John Adamsin *Doctor Atomic*.

Eri puolille Suomea tehtävät vierailut kuuluvat aina vuoden kohokohtiin. Vuonna 2011 Rautavaaran *Aleksis Kivi* nähtiin Joensuussa ja Brittenin *Albert Herring* Muuramessa. *Aleksis Kivi* ilmestyi myös DVD-tallenteena. Juhlavuoden kunniaksi YLE Teema välitti koko kansalle peräti kuusi oopperaesitystä, niiden joukossa myös tuoreet *Robin Hood* ja *Die tote Stadt*.

”Kiitos Kansallisoopperalle joka suhteessa hienosti toteutetusta DOCTOR ATOMICISTA. Itse teos on suurenmoinen – eettinen, poeettinen, poliittinen, syvä – ja huippujännittävä! Mikä lataus!”

Doctor Atomic: Mika Kares

Suor Angelica: Olga Romanko

Il tabarro: Hannu Niemelä, Zoran Todorovich

BALETTI TARJOSI UUTTA

Manon: Julie Gardette, Henrik Burman

Baletilla oli tarjota paljon uutta. Ensimmäistä kertaa Suomessa nähtiin maineikkaan Sir Kenneth Mac-Millanin tuotantoa, kun aistillinen *Manon* esitettiin. Yksi kauden huippukohtia oli Terence Kohlerin baletin *Tuhkimo – traaginen kertomus* kantaesitys, jossa tuttuun tarinaan otettiin uusi vaikuttava näkökulma.

Baletti toteutti näkyvästi myös yhtä Kansallisoopperan tärkeimmistä tehtävistä, koko Suomen palvelemista. *Tanssitaivaan alla 2.0* -esitys vietiin Turkuun ja kesällä tanssijoiden ryhmä esiintyi kiertueellaan viidessä eri kaupungissa. Esitysten saama lämmin vastaanotto rohkaisi suunnittelemaan juhluvuodelle 2012 vielä laajempaa kiertuetta.

Myös Kansallisoopperan näyttämöt ovat avautuneet entistä enemmän muillekin kuin omille esityksille. *I Love NYKY* -tapahtumassa tanssiryhmät eri puolilta Suomea pääsivät esiintymään Alminsalissa.

Oopperan juhliessa baletti valmistautui omaan juhluvuoteensa, sillä baletin perustamisesta tulee 2012 kuluneeksi 90 vuotta.

"Haluaisin lähettää syvimät kiitokseni Scheherezadesta. Olin katsomassa baletin viimeisen näytöksen ja olin kerta kaikkiaan mykistynyt. Musiikki itsessään on upeaa, mutta koskettava koreografia ja toteutus saivat minut itkemään liikutuksesta! Kiitos!"

Korona: Andrea Bena, Emmi Pennanen

X-it: Frans Valkama, Johanna Nuutinen

Tuhkimo – traaginen kertomus: Eun-Ji Ha, Ilja Bolotov

Carmen viittomakielelle tulkattuna

OOPPERA KUULUU KAIKILLE

Erityisesti yleisöyhteistyö tarjoaa elämyksiä myös niille, jotka eivät pysty nauttimaan normaaleista esityksistä. Toiminta tavoitti vuonna 2011 tuhansia suomalaisia, kun esityksiä ja työpajoja vietiin kouluihin ja hoitolaitoksiin ja ensimmäistä kertaa myös vankilaan. Hoitolaitoshenkilökunnalle annettiin hoivalaulukoulutusta ja viittomakielinen yleisö sai nauttia heille tulkatuista *Carmenin* esityksistä. Myös teini-ikäisten uusi musiikkiteatteriryhmä aloitti toimintansa, ja *Kuule, minä sävellän!* -hanke sai tavalliset lapset säveltämään ammattilaisten johdolla.

Vuoden koskettavimmat elämykset tuotti yhteistyötuotanto *Mustien siipien lintu – variaatio Carmenista*. Esityksessä kohtasivat kehitysvammaiset ja ei-kehitysvammaiset näyttelijät, tanssijat ja laulajat. He osoittivat vaikuttavalla tavalla, että taide ei saa tuntea rajoja. Ooppera ja baletti kuuluvat kaikille.

”Olen itse viittomakielinen kuuro. Pääsin näin ensimmäistä kertaa eläissäni seuraamaan puhekielistä oopperaesitystä, johon oli järjestetty viittomakielinen käännös. Viittomakielen tulkit tekivät todella ammattitaitoista työtä tässä. Nautin hyvin paljon tästä esityksestä ja sain aidon tuntuman oopperan maailmaan.”

”Kiitos panostuksestanne lapsiin! Me vanhemmat, joille ooppera ja baletti ovat elämän suolaa, seuraamme iloiten lastemme innostusta. Kun ohjelmistossa on säännöllisesti produktioita pienillekin lapsille, he löytävät tämän riemun jo varhain ja kasvavat sisään tähän kaikkia aisteja hellivään maailmaan.”

Yleisökomentit ovat lainauksia Kansallisoopperalle Facebookissa ja sähköpostitse tulleen palautteesta.

Kuule, minä sävellän!

A woman with short dark hair, wearing a black sleeveless dress with a draped neckline and a large earring, is smiling and looking to her right. She is holding a large bouquet of pink and red flowers. The background is dark, and a red carpet is visible at the bottom right.

VUOSI 2011 PÄHKINÄNKUORESSA

Mustien siipien lintu – variaatio Carmenista: Melis Jaatinen, Pia Renes

ESITYKSET

386 esitystä
27 paikkakunnalla toimintaa
85 esitystä oopperatalon ulkopuolella

292 maksullista esitystä, joista
125 oopperaesitystä
79 balettiesitystä
69 esitystä lapsille ja nuorille
8 konserttia
15 balettioppilaitoksen esitystä

94 maksutonta esitystä (mm. kenraaliharjoitukset)
52 maksutonta teosesittelyä ja keskustelutilaisuutta

TUOTANNOT

20 oopperatuotantoa, joista
4 oopperaensi-iltaa
9 balettituotantoa, joista
4 balettiensi-iltaa

YLEISÖYHTEISTYÖ

959 1.-2.-luokkalaista poikaa Balettienergiaa pojille! -hankkeessa
8 elinkautis- ja pitkäaikaisvankia räätälöidyssä musiikkiprojektissa
100 viittomakielistä asiakasta viittomakielelle tulkatuissa Carmen-esityksissä
1 041 kuulijaa vanhusten ja pitkäaikaissairaiden hoitolaitoskonserteissa

KATSOJAT

80 % maksullisten esitysten täyttöaste
98 % katsojista oli tyytyväisiä käyntiinsä
244 500 katsojaa maksullisissa ja maksuttomissa esityksissä
264 100 kävijää Oopperan tilaisuuksissa yhteensä
6 939 7.-luokkalaista opettajineen Oopperaan!-hankkeen esityksissä
159 000 katsojaa oopperatelevisioinneilla
6 100 katsojaa baletin kesäkiertueella
2 168 juttua tiedotusvälineissä
9 436 fania Oopperan Facebook-sivuilla

HENKILÖSTÖ

537 kuukausipalkkaista työntekijää
27 eri kansallisuutta
1 149 tunti- ja suoritepalkkaista työntekijää eri tehtävissä

TALOUS

54,4 M€ toiminnan kokonaiskulut
44,6 M€ henkilöstökulut
9,6 M€ toiminnan tuotot, joista
7,3 M€ näytäntötuottoja
43,1 M€ avustukset yhteensä, joista
36,6 M€ valtion yleisavustus veikkausvoittovaroista

YMPÄRISTÖ

20 % vähennys kaukolämmön kulutuksessa *
9 % vähennys sähkön kulutuksessa *
24 % vähennys toimistopaperin kulutuksessa *
6 prosenttiyksikön vähennys sekajätteen osuudessa
kokonaisjättemäärästä *

* vuoteen 2010 verrattuna

Juha

OOPERA

Jukka Linkola
ROBIN HOOD

Kantaesitys 14.1.2011

Musiikkinjohto Mikko Franck/Kurt Kopecky
Libretto Jukka Virtanen
Ohjaus ja dramaturgia Kari Heiskanen
Lavastus Kati Lukka
Puvut Marja Uusitalo
Valaistus Mikki Kunttu
Taistelukoreografia Seppo Kumpulainen
Rooleissa mm. Ville Rusanen/Markus Nieminen, Jyrki Korhonen/Matti Salminen, Mari Palo/Kaisa Ranta, Jyrki Anttila/Mika Pohjonen

Giacomo Puccini
IL TRITTICO

Ensi-ilta 13.5.2011

Musiikkinjohto Mikko Franck
Lavastus Mark Väisänen
Valaistus Timo Alhanen

SUOR ANGELICA

Ohjaus Johanna Freundlich
Puvut Mark Väisänen
Rooleissa mm. Olga Romanko

IL TABARRO (VIITTA)

Ohjaus Katariina Lahti
Puvut Tarja Simonen
Rooleissa mm. Hannu Niemelä, Elisabet Strid, Zoran Todorovich/Mikhail Agafonov

GIANNI SCHICCHI

Ohjaus Ville Saukkonen
Puvut Taina Relander
Rooleissa mm. Roberto de Candia

John Adams
DOCTOR ATOMIC

Ensi-ilta 4.11.2011

Musiikkinjohto Stuart Stratford
Ohjaus Immo Karaman
Koreografia Fabian Posca
Lavastus Johann Jörg
Puvut Nicola Reichert
Valaistus Immo Karaman, Johann Jörg
Äänisuunnittelu Mark Gray
Rooleissa mm. Lee Poulis/Jaakko Kortekangas, Jessica Rivera/Sabina Cvilak

Aarre Merikanto

JUHA

Ensi-ilta 2.12.2011

Musiikkinjohto Mikko Franck/
Kurt Kopecky
Ohjaus Anna Kelo
Lavastus Jani Uljas
Puvut Erika Turunen
Valaistus Mikki Kunttu
Koreografia Ari Numminen
Rooleissa mm. Tommi Hakala/
Jaakko Kortekangas, Camilla Nylund,
Jyrki Anttila

Giacomo Puccini

LA BOHÈME (*ensi-ilta 2002*)

Musiikkinjohto Leif Segerstam
Ohjaus Reto Nickler
Rooleissa mm. Arnold Rutkowski/
Joonas Eloranta/Sébastien Guèze,
Sabina Cvilak, Tommi Hakala/Jaakko Kortekangas

W. A. Mozart

TAIKAHUILU (*2006*)

Kari Tikka, Jussi Tapola
Rooleissa mm. Jussi Merikanto,
Tuomas Katajala, Tiina Vahevaara,
Jaakko Ryhänen

Charles Gounod

FAUST (*2010*)

Leif Segerstam, Jussi Tapola
Rooleissa mm. Pavel Černoch/
Mikhail Agafonov, Tuomas Pursio,
Soile Isokoski

Franz Lehár

ILOINEN LESKI (*2008*)

Kurt Kopecky, Jussi Tapola
Rooleissa mm. Tove Åman/
Ritva-Liisa Korhonen, Jaakko Kortekangas/Jyrki Anttila, Sirkka Lampimäki, Tuomas Katajala

Einojuhani Rautavaara

ALEKSIS KIVI (*2009, Alminsali*)

Mikko Franck, Pekka Milonoff
Rooleissa mm. Jorma Hynninen,
Timo Torikka, Riikka Rantanen

Olli Kortekangas

ISÄN TYTTÖ (*2009*)

Pertti Pekkanen, Michael Baran
ja Anna Kelo
Rooleissa mm. Lilli Paasikivi,
Päivi Nisula/Taina Piira

Gioachino Rossini
LA CENERENTOLA (2002)
Pier Giorgio Morandi, Michael Hampe
Rooleissa mm. Katija Dragojevic, Noé
Colín, Tove Åman, Riikka Rantanen,
Alexander Grove, Filippo Bettoschi

Richard Wagner
PARSIFAL (2005)
Pinchas Steinberg, Harry Kupfer
Rooleissa mm. Michael Weinius,
Matti Salminen, Päivi Nisula,
Tommi Hakala, Esa Ruuttunen

Gioachino Rossini
SEVILLAN PARTURI
(1996, esityskielenä suomi)
Kari Tikka, Giancarlo del Monaco
Rooleissa mm. Joonas Eloranta/
Tuomas Katajala, Jukka Romu,
Sirkka Lampimäki, Ville Rusanen/
Jaakko Kortekangas,
Hannu Forsberg/Jyrki Korhonen

Richard Wagner
REININKULTA (1996)
Leif Segerstam, Götz Friedrich
Rooleissa mm. Terje Stensvold,
Jorma Silvasti, Esa Ruuttunen

Richard Wagner
VALKYRIA (1997)
Leif Segerstam, Götz Friedrich
Rooleissa mm. Jyrki Anttila,
Terje Stensvold, Kirsi Tiuhonen,
Catherine Foster

Richard Wagner
SIEGFRIED (1998)
Leif Segerstam, Götz Friedrich
Rooleissa mm. Jürgen Müller,
Colin Judson, Terje Stensvold

Richard Wagner
JUMALTEN TUHO (1999)
Leif Segerstam, Götz Friedrich
Rooleissa mm. Jürgen Müller,
Catherine Foster, Matti Salminen

Georges Bizet
CARMEN (2007)
Kari Tikka, Arnaud Bernard
Rooleissa mm. István Kovácsnézi/
Mathias Zachariassen, Matilda Paulsson

Modest Musorgski
BORIS GODUNOV (1997)
Peter Feranec, Friedrich
Meyer-Oertel
Rooleissa mm. Matti Salminen,
Mika Pohjonen

Giacomo Puccini
LA RONDINE (2002)
Pietro Rizzo, Jussi Tapola
Rooleissa mm. Sirkka Lampimäki,
Hye-Youn Lee, Mika Pohjonen,
Juha Riihimäki

MUUT TAPAHTUMAT

**MUSTIEN SIIPIEN LINTU
– VARIAATIO CARMENISTA**
Yhteistyössä DuvTeatern ja
Blue Flamenco -tanssikoulu
Ensi-ilta 22.1.2011 Alminsali

**KLASSISEN MUSIIKIN
AMMATTILAISEKSI
– 100-VUOTISJUHLASEMINAARI**
Alminsali 22.1.2011

**100-VUOTISJUHLASEMINAARI:
KANSALLISOOPPERA ENNEN,
NYT JA...**
Alminsali 2.12.2011

**SUOMALAISEN OOPPERAN
HISTORIAA JA NYKYPÄIVÄÄ
–LUENTOSARJA**
Alminsali, 7 luentoa

VIERAILUESITYKSET

Einojuhani Rautavaara
ALEKSIS KIVI (2009)
Joensuun Urheilutalo 11.–12.2.2011
Mikko Franck, Pekka Milonoff
Rooleissa mm. Jorma Hynninen,
Timo Torikka, Riikka Rantanen

**MUSTIEN SIIPIEN LINTU
– VARIAATIO CARMENISTA**
Yhteistyössä DuvTeatern ja
Blue Flamenco -tanssikoulu
Sellosal, Espoo 1.–2.3.2011

Benjamin Britten
ALBERT HERRING
Muuramen Kulttuurikeskus
8.–9.6.2011
Mikko Franck, Pertti Sveholm
Rooleissa mm. Tuomas Katajala,
Johanna Rusanen-Kartano,
Sari Nordqvist, Anna-Kristiina
Kaappola, Risto Pulkamo,
Aki Alamikkotervo, Jyrki Korhonen,
Ville Rusanen, Melis Jaatinen

KONSERTIT

100-VUOTISJUHLAKONSERTTI
Päänäyttämö 29.1.2011
Kansallisoopperan orkesteri, kuoro
ja solisteja, joht. Leif Segerstam

OPERA BIG BAND
Alminsali 30.4.2011

DENIS MATSUJEV (PianoEspoo)
Päänäyttämö 30.10.2011

MUSIIKKIA LÄMPIÖSSÄ
Päälämpio, 7 konserttia

KONSERTTIVIERAILUT

VALKYRIA, 1. NÄYTÖS
Sibeliustalo, Lahti 17.8.2011
Kansallisoopperan orkesteri,
Kirsi Tiuhonen, Jyrki Anttila, Jyrki
Korhonen, joht. Leif Segerstam

MOZART: C-MOLLIMESSU
(Urkuyö ja aaria)
Espoon tuomiokirkko 25.8.2011
Suomen Kansallisoopperan
orkesteri, Tapiolan Kamarikuoro,
Anna-Kristiina Kaappola, Tove Åman,
Tuomas Katajala, Hannu Forsberg,
joht. Kari Tikka

**KANSALLISOOPPERAN
TÄHTISOLISTIT**
Martinus-sali, Vantaa 5.10.2011

LAULUN LUMOA
Lumosali, Vantaa 15.10.2011

BALETTI

Tuhkimo – traaginen kertomus: Tiina Myllymäki, Michal Krčmář

Sir Kenneth MacMillan

MANON

Ensi-ilta 11.3.2011

Musiikki Jules Massenet

Musiikkinjohto Martin Yates

Lavastus ja puvut Mia Stensgaard

Valaistus Mikki Kunttu

Rooleissa mm. Julie Gardette/Petia

Ilieva/Tiina Myllymäki/Tamara Rojo

(vier.)/Barbora Kohoutková (vier.),

Samuli Poutanen/Guilherme Gameiro

Alves/Friedemann Vogel (vier.)/David

Makhateli (vier.), Wilfried Jacobs/Frans

Valkama/Nicholas Ziegler, Minna

Tervämäki/Ophélie Rodighiero/Maki

Nagakawa, Henrik Burman/Aapo Siikala

PAHKINEN-RANKANEN-NUUTINEN

Ensi-ilta 19.5.2011 Alminsali

Virpi Pahkinen

KORONA (kantaesitys)

Musiikki Borut Krzysnik (äänite)

Visualisointi Olli-Pekka Koivunen,

Virpi Pahkinen

Puvut Åsa Gjerstad

Mammi Rankanen

TAIVAASEEN JUURTUNUT PUU

(kantaesitys)

Musiikki ja äänisuunnittelu

Harri Ahponen (äänite)

Visualisointi ja valaistus

Olli-Pekka Koivunen

Puvut Anna Pérez

Johanna Nuutinen

X-IT (kantaesitys)

Musiikki Alva Noto, Ryuichi Sakamoto,

Jean-Louis Huhta, Amon Tobin (äänite)

Äänisuunnittelu Tuomas Norvio

Puvut Johanna Nuutinen

Valaistus Olli-Pekka Koivunen

Projisoinnit Paula Saraste,

Joakim Pusenius

BITS & PIECES

Ensi-ilta 9.9.2011 Alminsali

Satu Tuomisto

LÄHELLÄ (kantaesitys)

Musiikki Jukka Poika, Selecta Andor

(äänite)

Puvut Rebecca Ahava

Valaistus Vesa Pohjolainen

Petr Zuska

LYRICAL

Musiikki Lada Vyšivanka (äänite)

Puvut Roman Solc

Valaistus Petr Zuska

Robert Sher-Machherndl

BACH 260 (vierailuesitys)

Musiikki J. S. Bach, Alva Noto (äänite)

Puvut Jenifer Sher

Valaistus Nick Kargel

Annabelle Lopez Ochoa

BEFORE AFTER

Musiikki Marc van Roon (äänite)

Lavastus ja puvut Annabelle Lopez Ochoa

Itzik Galili

THE SOFA

Musiikki Tom Waits (äänite)

Puvut Natasja Lansen

Valaistus Itzik Galili

Johanna Nuutinen

X-IT

Musiikki Alva Noto, Ryuichi Sakamoto,

Jean-Louis Huhta, Amon Tobin (äänite)

Terence Kohler

TUHKIMO – TRAAGINEN KERTOMUS

Kantaesitys 14.10.2011

Musiikki Lera Auerbach

Musiikkinjohto Luke Dollman

Lavastus ja puvut Jordi Roig

Valaistus David Bofarull

Rooleissa mm. Eun-Ji Ha/Maki Nakaga-

wa/Tiina Myllymäki, Ilja Bolotov/Samuli

Poutanen/Michal Krčmář, Minna Terva-

mäki/Nicholas Ziegler, Henrik Burman/

Kare Länsivuori, Tiina Myllymäki/Johan-

na Nuutinen, Petia Ilieva/Claire Voss

Wayne Eagling & Toer van Schayk

PÄHKINÄNSÄRKIJÄ JA

HIIRIKUNINGAS (2002)

Musiikki Pjotr Tšaikovski, musiikkinjohto

Ollitapio Lehtinen

Rooleissa mm. Anu Viheriäranta (vier.)/

Tiina Myllymäki/ Salla Eerola/Maria

Baranova/Petia Ilieva, Nicholas Ziegler/

Samuli Poutanen/Jaakko Eerola/
Michal Krčmář, Wilfried Jacobs/Ville
Mäki/ Samuli Poutanen, Henrik
Burman/Jarkko Niininen, Evaldas
Bielinis/Antti Keinänen

TANSSITAIVAAN ALLA 2.0

(2010, 2008)

William Forsythe
WORKWITHINWORK
Luciano Berio (äänite)

Johan Inger
WALKING MAD
Maurice Ravel (äänite)

Ohad Naharin
MINUS 7
Musiikkikooste (äänite)

John Cranko
ROMEO JA JULIA (1996)
Sergei Prokofjev, Benjamin Pope
Rooleissa mm. Julie Gardette/Tiina
Myllymäki/Petia Ilieva, Jani Talo/Ilja
Bolotov, Wilfried Jacobs/Frans Valka-
ma/Andrea Bena, Ilja Bolotov/Nikolas
Koskivirta/Nicol Edmonds, Jarkko
Niininen/Henrik Burman/Stanišlav
Beljajevski, Teemu Tainio/Eemu Äikiö

VEREN HÄÄT & SCHEHERAZADE (2010)

Cathy Marston
VEREN HÄÄT
Dave Maric, Petri Sakari
Rooleissa mm. Samuli Poutanen/
Jarkko Lehmus (vier.), Jani Talo/Eemu
Äikiö, Johanna Nuutinen/Terhi Räsänen,
Minna Tervamäki/Anastasia Dunets

Kenneth Greve
SCHEHERAZADE
Nikolai Rimski-Korsakov, Petri Sakari
Rooleissa mm. Nicholas Ziegler/
Wilfried Jacobs, Tiina Myllymäki/Eun-
Ji Ha, Frans Valkama/François
Rousseau, Henrik Burman/Jarkko
Niininen, Elena Ilyina/Asta Lindholm,
Minna Tervamäki/Petia Ilieva

The Sofa: Anna Konkari, Wilfried Jacobs

Kesäkiertue: Nikolas Koskivirta

Patrice Bart (Petipan mukaan)
DON QUIJOTE (1995)
Ludvig Minkus, Aivo Välja
Rooleissa mm. Eun-Ji Ha/Maria
Baranova, Jaakko Eerola/Michal
Krčmář, Petia Ilieva/Tiina Myllymäki,
Wilfried Jacobs/Nicholas Ziegler,
Elena Ilyina/Annabelle Hellinckx,
Antti Keinänen/Frans Valkama

I LOVE NYKY – SUOMALAISEN NYKYTANSSIN FESTIVAALI

Alminsali 23.2., 26.2., 2.3., 5.3.2011
Tanssiteatteri Minimi:
Manners Of Success
Reija Wäre: Off(f) Course
Carl Knif: Mandorla
Petri Kekoni: Kaatuva Maa
Marianne Rouhiainen: Simply Details
Simo Heiskanen: Helinä
Riku Immonen: Turhat tärkeät asiat
Jyrki Karttunen: Situation Room

DANCE WITH DANCERS

Klubitapahtuma, Alminsali 17.9.2011

NYKYTANSSIPALETTI

Suomalaisten tanssikoulujen
nykytanssikavalkadi
Alminsali 26.11.2011

VIERAILUESITYKSET

TANSSITAIVAAN ALLA 2.0

Turun kaupunginteatteri
27.–28.5.2011

KANSALLISBALETIN KESÄKIERTUE

Järvenpään tori 11.6.2011
Kotka, Kauppatori 14.6.2011
Sibeliustalo, Lahti 16.6.2011
Kuopion satama 17.6.2011
Linnanpuisto, Hämeenlinna 22.6.2011

KANSALLISBALETIN TÄHTIHETKIÄ

Sellosali, Espoo 23.9.2011

BALETTIOPPILAITOS

BALETTIOPPILAITOKSEN KEVÄTJUHLA

Aleksanterin teatteri 17.–18.4.2011

BALETTIOPPILAITOS ESITTÄÄ

Alminsali 26.–31.5.2011

Riku Lehtopolku: Sinus (ke.)

Hanna Brotherus: Aikojen välissä (ke.)

Elisa Tuovila: Punaisesta langasta (ke.)

Arja Tervo

LUMIKKI JA SEITSEMÄN KÄÄPIÖTÄ

Alminsali 13.–19.12.2011

Balettioppilaitos esittää: Lumikki ja seitsemän kääpiötä

ESITYKSET LAPSILLE

KADOSKISSA (2010)

Lastenoppera

Esitykset Oopperan päälämpiössä sekä
Espoossa ja Vantaalla

Thomas Rydberg

NIMENI ON SORMIRADIO (2010)

Tanssiseikkailu lapsille

Esitykset Oopperan päälämpiössä sekä
Helsingissä, Espoossa, Hankasalmella,
Jyväskylässä, Muuramessa ja Saarijärvellä

Atso Almila

AURINGONKUKAT (2009)

Ohjaus Jukka Rantanen

Koululaisoppera, esiintyjinä 5.-6.-luokkalaiset
ammattimuusikoiden kanssa

Esitykset Alminsalissa sekä Helsingissä,
Espoossa, Vantaalla, Kauniaisissa, Lappeenrannassa,
Lempäälässä, Pieksämäellä ja Seinäjoella

Robin Hood: Mari Palo, Markus Nieminen

EN HÄLSNING FRÅN CHEFDIREKTÖREN

År 2011 firade Nationaloperan 100-årsjubileum. Evenemang anordnades på sammanlagt 27 olika orter under årets lopp, och Operan var aktivt närvarande i hela landet också via tv, radio och internet. Jubileumsåret till ära erbjöd Finska Kulturfonden 7 000 sjundeklassister en chans att besöka Operan. Vi är glada över att kunna organisera denna typ av specialprojekt och på så sätt ge människor ett första smakprov på operans fascinerande värld.

Ett jubileumsår medför alltid extra arbete för hela personalen. Samtidigt bringar specialprojekten också stor glädje och energi för alla involverade. Det kändes i luften under hela jubileumsåret. Utomhusevenemanget *Vinterdans*, som personalen anordnade i munter talkoanda i januari, var ett utmärkt exempel på denna stora gemensamma glädje.

Över 264 000 finländare deltog i våra evenemang under årets lopp. Mottagandet från publiken var alltså mycket positivt, och detsamma gäller responsen från kunderna. Vi måste dock fortsätta att arbeta på att även i framtiden kunna erbjuda våra kunder fina föreställningar och positiva upplevelser. Dialogen med publiken har utvecklats bl.a. med hjälp av de sociala medierna. Det är viktigt att också detta utvecklingsarbete fortsätter.

Vår huvudsakliga uppgift är att producera opera- och balettupplevelser, konst. Att upprätthålla en hög konstnärlig nivå och utveckla den vidare kräver kontinuerliga ansträngningar på alla delområden. På grund av det samhälleliga och ekonomiska läget och den växande konkurrensen justerades Nationaloperans strategi i slutet av år 2011. I praktiken kräver strategin en insats av varje medarbetare. Vårt mål är alltså att vara ett operahus för hela folket genom att erbjuda högklassiga föreställningar och bedriva en effektiv, lönsam och ansvarsfull verksamhet.

Jubileumsåret 2011 var ett arbetsfyllt år. Jag vill framföra ett stort tack till vår strålande personal, publiken som gett oss respons, vår aktiva styrelse och våra viktiga samarbetspartner! Baletten firar 90-årsjubileum år 2012, och vi ser fram emot att tillsammans bygga upp ett nytt, inspirerande jubileumsår. Mot nya utmaningar!

Päivi Kärkkäinen, chefdirektör

ÅR 2011 I ETT NÖTSKAL

Gianni Schicchi: Roberto de Candia

FÖRESTÄLLNINGAR

386 föreställningar
27 verksamhetsorter
85 föreställningar utanför operahuset

292 avgiftsbelagda föreställningar, av vilka
125 operaföreställningar
79 balettföreställningar
69 föreställningar för barn och ungdomar
8 konserter
15 föreställningar av balettläroanstalten

94 avgiftsfria föreställningar (bl.a. generalrepetitioner)
52 avgiftsfria presentationer av verk och diskussionsstunder

PRODUKTIONER

20 operaproduktioner, av vilka
4 operapremiärer
9 balettproduktioner, av vilka
4 balettpremiärer

PUBLIKSAMARBETE

959 pojkar i 1:a och 2:a klassen deltog i projektet Balettenergi för pojkar!
8 livstids- och långtidsfångar deltog i ett skraddarsytt musikprojekt
100 kunder fick njuta av Carmen på teckenspråk
1 041 åhörare på vårdanstalter för äldre och kroniskt sjuka

PUBLIK

80 % beläggning för avgiftsbelagda föreställningar
98 % av alla som besökte Operan var nöjda
244 500 åskådare på avgiftsbelagda och avgiftsfria föreställningar
264 100 besökare på Operans evenemang
6 939 sjundeklassister med lärare deltog i föreställningarna inom projektet Till operan!
159 000 tittare nåddes via televiserade operaföreställningar
6 100 åskådare nåddes under balettens sommarturné
2 168 artiklar i medierna
9 436 fans på Operans sida på Facebook

PERSONAL

537 månadsavlönade anställda
27 olika nationaliteter
1 149 anställda i olika uppgifter med tim- och prestationslön

EKONOMI

54,4 mn € verksamhetskostnader
44,6 mn € personalkostnader
9,6 mn € verksamhetsintäkter, av vilka
7,3 mn € föreställningsintäkter
43,1 mn € bidrag, av vilka
36,6 mn € statens allmänna bidrag från tipsmedel

MILJÖ

20 % mindre förbrukning av fjärrvärme *
9 % mindre elförbrukning *
24 % mindre förbrukning av kontorspapper *
6 procentenheter mindre andel blandavfall av den totala avfallsmängden *

* jämfört med år 2010

Juha: Tommi Hakala, Koit Soasepp, Andrus Mitt

NATIONALOPERAN FIRADE SIN HISTORIA OCH BLICKADE FRAMÅT

De första hundra åren av etablerad, regelbunden operaverksamhet är nu bakom oss. Aino Ackté, Edvard Fazer, Oskar Merikanto, Wäinö Sola och de andra entusiastiska operaälskarna var förvånansvärt modiga. De hade visionen om ett operahus på hög internationell nivå med egna ändamålsenliga lokaler – ett operahus som skulle bidra till hela Finlands kulturliv på ett betydande sätt. Dessa tidiga banbrytare grundade Inhemska operan redan innan Finland ens hade hunnit bli självständigt. Hundra år senare har deras våghalsiga drömmar blivit verklighet. Nationaloperan är i dag en oskiljaktig del av det moderna kunskapslandet Finland.

"Årets bästa var Aleksis Kivi-operan. Slutscenen var så gripande att det var svårt att hålla tårarna tillbaka."

Operans hundra år långa historia är minsann värd att fira, och den löpte som en röd tråd genom hela jubileumsåret. År 2011 gick vi tillbaka i historien, men samtidigt blickade vi också framåt. Tillbakablicken på de gångna åren tog sig uttryck i form av en utställning i foajén och i samarbete med Teatermuseum även i Postmuseum. Operans historia presenterades också som en särskild föreläsningsserie, i olika publikationer och på internet.

"Tack, tack och åter tack för en alldeles fantastisk föreställning av Resan till Reims! Härlig musik, vacker sång, fin inlevelse, cirkuskonst, alltihopa, och vilken humor! Sällan har man fått skratta och applådera så mycket under en föreställning!"

FRAMTIDENS PUBLIK

Operan förberedde sig för de följande hundra åren genom att erbjuda mycket program för barn och unga. Inte minst därför bestod beställningsverket för jubileumsåret av operan *Robin Hood*. Den riktade sig också till unga pojkar, i vilkas värld opera normalt kanske inte står högst på intresselistan.

En annan investering för framtiden var Nationaloperans stora samarbetsprojekt med Finska Kulturfonden, inom ramen för vilket närmare 7 000 sjundeklassister från olika orter i Finland inbjöds till Nationaloperan för att se en operaföreställning. Långt fler än så hade gärna deltagit i projektet. För många skolelever blev operabesöket utan tvivel en av årets höjdpunkter. Nu kan alltså åtminstone så här många säga att de har gått på opera minst en gång i sitt liv.

Nationaloperan får en allt synligare roll i de sociala medierna. I dag får närmare 10 000 "gillare" regelbundet information om aktuella evenemang och kan diskutera intressanta ämnen på Nationaloperans Facebook-sidor.

"Jag och mina klasskamrater var på Operan och såg Boris Godunov. Jag har egentligen inte vetat någonting alls om opera, men jag blev positivt överraskad. Tack till alla basar, altar, tenorer, barytoner och framför allt till Koit Soasep. Tack till alla som jobbar på operan för en fantastisk upplevelse!!!!"

"Det enda minuset jag kommer på var att musiken spelades med ganska hård volym..."

HÖJDPUNKTER UNDER OPERASÄSONGEN

Också Aarre Merikantos opera *Juha*, som avslutade jubileumsåret, blickade både tillbaka på det förflutna och in i framtiden. Det var ett djärvt och lyckat drag att förlägga denna stora klassiker inom finsk opera i modern tid. Rent musikaliskt blev *Juha* en av säsongens topp prestationer.

Till operaårets konstnärliga höjdpunkter hörde också

Balettenergi för pojkar!

Giacomo Puccinis samling av tre enaktsoperor *Il tritico*, som nu för första gången uppfördes som helhet på Finlands Nationalopera. En ny landvinning utgjorde också John Adams verk *Doctor Atomic*, som hade nordisk premiär på Nationaloperan.

Gästspelen runtom i Finland hör alltid till årets höjdpunkter. År 2011 framfördes Rautavaaras *Aleksis Kivi* i Joensuu och Brittens *Albert Herring* i Muurame. *Aleksis Kivi* gavs också ut som DVD-inspelning. Jubileumsåret till ära förmedlade YLE Teema hela sex operaföreställningar för landets befolkning, bland annat de färskaste verken *Robin Hood* och *Die tote Stadt*.

"Tack till Nationaloperan för ett fint uppförande av DOCTOR ATOMIC – en lyckad föreställning i alla avseenden. Själva verket i sig är storartat – etiskt, poetiskt, politiskt, djuplodande – och otroligt spännande! Vilken laddning!"

Manon: Petia Ilieva, Samuli Poutanen

BALETTEN BJÖD PÅ NYHETER

Balettpubliken fick njuta av många nyheter under säsongen. För första gången i Finland framfördes ett smakprov på Sir Kenneth MacMillans produktion i form av den sensuella baletten *Manon*. Till säsongens höjdpunkter hörde uruppförandet av Terence Kohlers balett *Askungen – en tragisk berättelse*, där den bekanta sagan fick ett helt nytt, effektfullt perspektiv.

Baletten fullgjorde också på ett tydligt sätt en av Nationaloperans viktigaste uppgifter, nämligen att tjäna hela Finland. Föreställningen *Under danshimlen 2.0* framfördes i Åbo, och under sommaren turnerade dansensemblen i fem olika städer. Det varma mottagandet resulterade i planer på en ännu större turné under jubileumsåret 2012.

Nationaloperan har också allt mer börjat öppna sina dörrar för utomstående aktörers föreställningar. Under *I Love NYKY*-evenemanget fick dansgrupper från olika håll i Finland uppträda i Almisalen.

Medan Operan firade sina 100 år förberedde sig baletten för sitt eget jubileumsår; år 2012 är det nämligen 90 år sedan baletten grundades.

"Ett innerligt tack för ert framförande av Scheherezade. Jag såg den sista föreställningen och blev helt förstummad. Bara musiken i sig är härlig, men den gripande koreografin och hela utförandet fick mig att gråta av rörelse! Tack!"

OPERAN TILLHÖR ALLA

Publiksamarbetet erbjuder upplevelser också för dem som inte kan njuta av normala föreställningar. År 2011 nådde verksamheten tusentals finländare, då föreställningar och workshopar sattes upp i skolor och på vårdinrättningar, samt för första gången även i ett fängelse. Vårdpersonalen utbildades i vårdande sång och *Carmen*-föreställningar tolkades till teckenspråk. Därtill startades en ny musikteatergrupp för tonåringar, och projektet *Kuule, minä sävellän!* gav barn en chans att komponera tillsammans med professionella tonsättare.

En av årets mest gripande föreställningar var *En rovfågel flyger in – en variation på Carmen* – en samarbetsproduktion som förde samman skådespelare, dansare och sångare med och utan utvecklingsstörning. Tillsammans bevisade de på ett rörande sätt att konsten inte får känna några som helst gränser. Opera och balett är en värld som tillhör alla.

"Jag är själv döv och talar teckenspråk. Jag fick nu för första gången i mitt liv följa en operaföreställning med tolkning till teckenspråk. Teckenspråkstolkarna gjorde ett verkligt professionellt arbete. Jag njöt i fulla drag av föreställningen och fick en genuin känsla för operans värld."

"Tack för att ni satsar på barnen! Vi föräldrar, för vilka opera och balett är livets salt, följer med glädje deras entusiasm. Genom att regelbundet berika repertoaren med produktioner för små barn hjälper ni dem att finna denna glädje i ett tidigt skede och växa in i operans värld, som är som balsam för alla sinnen."

Publikkommentarerna är citat från Facebook och respons som Nationaloperan fått per e-post.

*Lähellä: Terhi Räsänen, Eemu Äikiö,
Sara Saviola, Henrik Burman*

**SUOMEN KANSALLISOOPPERAN SÄÄTIÖ
HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2011
JA TILINPÄÄTÖS 31.12.2011**

OOPI

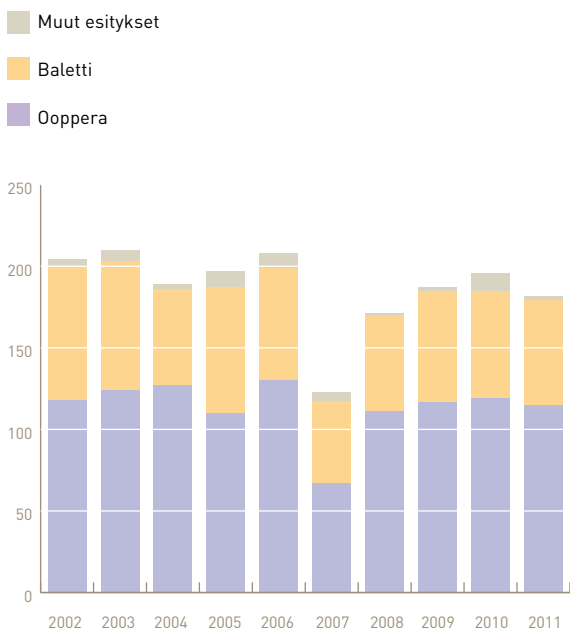

TOIMINTAKERTOMUS	32
TULOSLASKELMA	49
TASE	50
RAHOITUSLASKELMA	52
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	53
HALLITUKSEN JA PÄÄJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET	62
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	62
TILINTARKASTUSKERTOMUS	63
HALLINTONEUVOSTON JA HALLITUKSEN KOKOONPANOT	64
JOHTAJAT	68
ORGANISAATIO	69
TILINTARKASTAJAT	70
KANSALLISOOPPERAN 100-VUOTISJUHLAN NEUVOTTELUKUNTA	70

P F R A

TOIMINNAN PÄÄPIIRTEET

PÄÄNÄYTTÄMÖN ESITYSTEN MÄÄRÄ

Päänäyttämön maksullisten esitysten määrä

Vuonna 2007 päänäyttämö oli suljettu 6 kk:n ajan peruskorjauksen vuoksi.

Kansallisena kulttuurilaitoksena Suomen Kansallisoopperan päätehtävänä on tarjota korkealaatuisia ja koskettavia ooppera- ja balettielämyksiä erilaisille yleisö- ja ikäryhmille kautta koko Suomen. Sen tulee ja se myös haluaa kehittää ja uudistaa oman alansa perinnettä ja osaamista.

Kansallisooppera tähtää pitkällä aikavälillä luovuudella ja osaamisella taiteen huipulle. Se haluaa erityisesti olla kansallinen ylpeydenaihe mutta myös saavuttaa kansainvälisesti merkittävän aseman niin baletti- ja oopperataiteen kuin muunkin toimintansa suhteen. Suomen Kansallisoopperan keskeiset arvot ovat korkea

taiteellinen taso, yhteistyö ja vastuullisuus. Taiteellisen toiminnan sisällöstä ja tasosta vastaavat keskeisesti oopperan ja baletin taiteelliset johtajat. Heidän pyrkimyksensä oli vuonna 2011 edelleen nostaa sekä sisäistä tavoitetasoa että vierailijavalintojen tasoa.

Taiteellisen tason mittaaminen on haasteellista. Monista kiittävistä lehtikritiikeistä ja yleisöltä tulleista viesteistä voidaan päätellä, että sekä ooppera- että balettiesitysten tasoa on pidetty hyvänä. Yleisö on ottanut kantaa ja antanut palautetta myös silloin, kun esitys ei ole miellyttänyt. Tämä osoittaa, että esitykset ja niiden taso ovat yleisölle merkityksellisiä. Erinomaista palautetta ovat antaneet vierailevat ulkomaiset taiteilijat, joilta vuoden 2011 aikana alettiin kerätä systemaattisesti käsityksiä Kansallisoopperan taiteellisesta tasosta ja yhteistyön toimivuudesta.

Ooppera- ja balettitaiteen tekeminen perustuu avoimeen, rakentavaan ja kunnioittavaan vuorovaikutukseen kaikkien Kansallisoopperassa toimivien kesken sekä yhteistyöhön ympäröivän yhteiskunnan ja muiden kulttuurialan toimijoiden kanssa. Kansallisooppera panosti vuonna 2011 edellisten vuosien tapaan sisäiseen toimintakulttuuriin muun muassa esimiesvalmennuksen, työilmapiiritutkimuksen ja henkilökunnalle suunnatun opintopiirin keinoin. Johto ja henkilöstö ylläpitivät keskusteluyhteyttä säännöllisillä tapaamisilla. Yhteistyötä muun taidekentän kanssa edisti muun muassa nykytanssifestivaali / Love NYKY, jossa vapaat tanssiryhmät saivat tilaisuuden esittää tuotantojaan Alminsalissa. 55 hakijan joukosta mukaan valikoitui kahdeksan tanssiryhmää. Marraskuussa järjestettiin myös tapaaminen maakuntaoopperoiden edustajien kanssa ja tutkittiin mahdollisuuksia yhteistyöhön.

Kansainvälinen yhteistyö on yhä tärkeämpää, ja Kansallisooppera on kehittänyt verkostojaan sekä taiteilijoiden että muiden alan toimijoiden tasolla jatkuvasti. Vuoden 2011 aikana Pohjoismaiden ja Baltian alueen oopperanjohtajat kokoontuivat Suomessa, ja Opera Europa -järjestön henkilöstöfoorumissa Kansallisoopperassa eri oopperatalojen edustajat vertailivat henkilöstötoimintoja ja henkilöstön kehittämistä. Kansallisooppera kutsui koolle myös Opera Europan uudet projisointi- ja lavastamofoorumit.

Kansallisoopperan pyrkimyksenä on, että vastuullisuus näkyy toiminnassa kaikin tavoin. Kaikkien talossa toimivien halutaan tiedostavan vastuunsa yhteiskunnan palvelemissa ja yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Taiteellisen, taloudellisen ja ympäristöä koskevan vastuullisuuden lisäksi olennaista on sosiaalinen vastuullisuus, jolla tarkoitetaan muun muassa vaikeasti saavutettavissa olevien yleisöryhmien palvelemista.

Koko Suomen palvelemiseen Kansallisooppera panosti edelleen vuonna 2011 lukuisien vierailuesitysten, televisiointien ja tallenteiden sekä muiden erityishankkeiden avulla. Esityksiä ja muuta toimintaa oli vuoden aikana kaikkiaan 27 paikkakunnalla.

Uusia yleisöjä tavoitti erityisesti yleisöyhteistyö lukuisilla paikkakunnilla kautta maan. Yleisöyhteistyön tavoitteena on paitsi uuden ooppera- ja balettiyleisön kasvattaminen, myös taide-elämysten tarjoaminen sellaisille ryhmille, joilla ei ole mahdollisuutta tulla Kansallisoopperaan esityksiin. Esityksiä ja työpajoja vietiin edellisten vuosien tapaan koulujen lisäksi hoitolaitoksiin ja ensimmäistä kertaa myös vankilaan. Uusia toimintamuotoja olivat myös syksyllä käynnistynyt nuorten musiikkiteatteriryhmä, lasten sävellyshanke *Kuule, minä sävellän!*, viittomakielelle tulkatut oopperaesitykset, hoitolaitoshenkilökunnan hoivaluokoulutus sekä poikia baletin pariin innostava hanke *Balettienergiaa pojille!*

100-VUOTISJUHLAVUOSI

Erityisleimansa koko vuodelle antoi satavuotisen toiminnan juhliminen. Suomen Kansallisoopperan edeltäjä Kotimainen ooppera järjesti ensimmäiset esityksensä 1911 Aleksanterin teatterissa, ja siitä alkaen Suomessa on ollut yhtäjaksoisesti oopperatoimintaa.

Juhlavuoden työtä tuki tärkeiden sidosryhmien edustajien muodostama 100-vuotisjuhlan neuvottelukunta, jonka puheenjohtajana toimi presidentti Martti Ahtisaari (neuvottelukunnan jäsenten luettelo liitetiedoissa).

Suurin juhlavuoden erityistapahtuma oli Suomen Kulttuurirahaston rahoittama *Oopperaan!*-projekti, joka toi lähes 7 000 seitsemäsluokkalaista eri puolelta Suomea

oopperaan. Yli 405 hakemuksen joukosta mukaan valikoitui 177 koulua 136 paikkakunnalta.

Juhlavuoden erityistapahtumiin kuuluivat myös suuri gaalakonsertti tammikuussa, Aarre Merikannon *Juha*-oopperan uuden tuotannon ensi-ilta, henkilökunnan talkootyönä järjestämä ulkoilmatapahtuma *Talvitanssit* sekä suomalaisen oopperan historiaa käsittelevä luENTOSARJA. Kahdessa juhlaseminaarissa Ralf Gothóni, Gustav Djupsjöbacka, Ilari Laakso ja Mikko Franck keskustelivat tammikuussa klassisen musiikin koulutuksen tilasta, ja joulukuussa oopperan nykytilannetta ja tulevaisuutta valottivat Mikko Franck, Lilli Paasikivi ja Seppo Kimanen sekä videotervehdyksen kautta presidentti Martti Ahtisaari.

Koko juhlavuoden ajan oli oopperatalon lämpiössä Kansallisoopperan historiasta ja nykypäivästä kertova näyttely. Pukujen, esineiden ja dokumenttien lisäksi esillä oli valokuva-, video- ja äänimateriaalia. Yhteistyössä Postimuseon ja Suomen Teatterimuseon kanssa järjestettiin näyttely *Oopperan merkkivuodet*, ja Ooppera sai myös oman postimerkkisarjan. Juhlan kunniaksi Kansallisooppera sai oman kadun, kun oopperatalon Töölönlahden puoleinen katu sai nimen Oopperankuja.

Juhlavuoteen liittyi useita julkaisuja. Ooppera-aiheisen seinäkalerin ja Kansallisoopperan historiasta ja nykypäivästä kertovan juhlaesitteen lisäksi keväällä ilmestyi Kansallisoopperan päädramaturgi Juhani Koiviston kirja *Suurten tunteiden talo* (WSOY), joka kuvaa oopperan tekemisen iloja ja murheita ihmisten kautta.

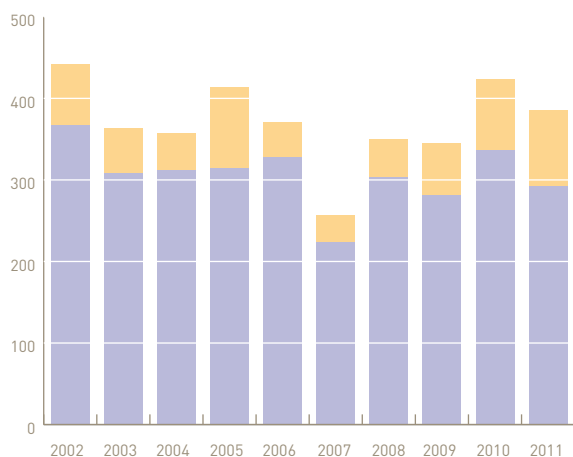
Juhlavuoden tapahtumat saivat runsaasti myönteistä julkisuutta tiedotusvälineissä kautta Suomen sekä suuren yleisön keskuudessa.

UUDISTUKSIA

Syksyllä 2011 hallitus ja operatiivinen johto tarkistivat ja täsmensivät Kansallisoopperan strategiaa vallitsevan kilpailutilanteen sekä yhteiskunnallisen ja taloudellisen tilanteen muutosten pohjalta. Strategisten tavoitteiden konkretisoimista ja toteuttamista sekä toiminnan tehostamista tukemaan käynnistettiin useita sisäisiä, eri henkilöstöryhmien yhteistyönä toteutettavia erillisprojekteja.

ESITYSTEN MÄÄRÄ

- Maksuttomat esitykset
- Maksulliset esitykset

Esitysten määrä

Luku sisältää kaikki esityspaikat.

Vuonna 2007 päänäyttämö oli suljettu 6 kk:n ajan peruskorjauksen vuoksi.

Sosiaalinen media on yhä tärkeämpi kanava jakaa tietoa ja palvella ja sitouttaa yleisöä. Läsnaoloa erityisesti Facebookissa on lisätty vuonna 2011, ja henkilökunnalle laadittiin yleisohjeistus sosiaalisessa mediassa käyttäytymisestä ja näkymisestä.

Kun oopperan taiteellinen johtaja Mikko Franck ilmoitti, ettei hän ole käytettävissä kautensa päätyttyä kesällä 2013, hallitus ja pääjohtaja aloittivat uuden taiteellisen johtajan etsimisen. Laajasta ehdokasjoukosta valittiin Kansallisoopperan oma solisti, mezzosopraano Lilli Paasikivi, jonka valintaa myös henkilöstöryhmät puolsivat lausunnoissaan. Samalla käynnistettiin valmistelutyö ylikapellimestarin tehtävän täyttämiseksi.

Yleisön kannalta merkittävä uudistus oli vuoden 2011 alusta käyttöön otettu lippujen hinnoittelujärjestelmä. Hintavalikoimaa laajennettiin siten, että hinnat määräytyvät entistä tarkemmin istumapaikan sijainnin mukaan. Keskimäärin toteutettu uudistus ei korottanut hintoja. Kansallisoopperan lippujen hintoja ei ole korotettu kertaakaan vuoden 2004 jälkeen. Hallitus teki vuoden lopulla periaatepäätöksen lippujen hintojen kohdennetusta korottamisesta vuoden 2012 alusta lukien.

Kansallisoopperan sisäisessä toiminnassa saavutettiin merkittävä vaihe, kun uusi tuotannonsuunnittelujärjestelmä otettiin käyttöön. Monissa kansainvälisissä teattereissa jo käytössä oleva järjestelmä tarjoaa työkalut entistä tehokkaampaan toiminnan suunnitteluun ja hallintaan.

Lisääntyvää kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä palvelee myös vuoden 2011 aikana valmistunut tekniikan käsikirja. Talossa vierailevia työryhmiä varten oli tärkeää koota yhteen tiedot näyttämön ja sen laitteiden mitoista, talon tekniikan toiminnasta, vastuualueista sekä tuotantoprosessin etenemisestä.

ESITYSTOIMINTA

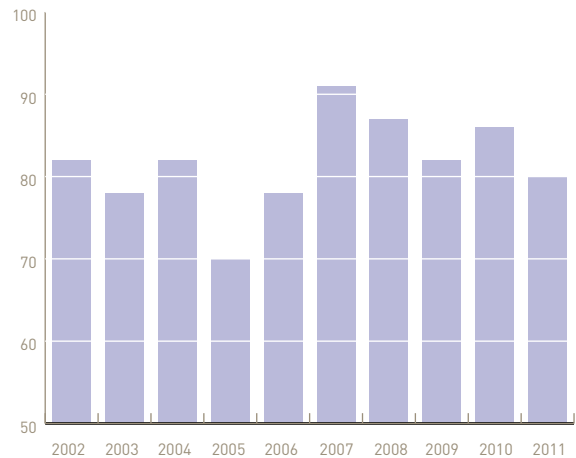
Vuonna 2011 tuotettiin 4 ooppera- ja 2 balettiensi-iltaa päänäyttämölle sekä 2 balettiensi-iltaa Alminsaliin. Oopperan 100-vuotisjuhlavuoden kantaesitysteos oli koko perheelle suunnattu Jukka Linkolan *Robin Hood* Kari Heiskasen vauhdikkaana ohjauksena. Giacomo Puccinin kolmen oopperan kokonaisuus *Il trittico* esitettiin ensimmäistä kertaa kokonaisuudessaan Kansallisoopperassa, ja John Adamsin *Doctor Atomic* edusti meillä harvoin nähtyä uutta kansainvälistä nykyoopperaa. Aarre Merikannon *Juha* nähtiin raikkaasti tähän päivään sijoittuvana Anna Kelon ohjauksena. Juhlavuoden kunniaksi syyskausi alkoi Kansallisoopperan historian suurimmalla ja merkittävimmällä tuotannolla, Wagnerin *Ring*-tetralogialla.

Baletin ensi-iltoihin kuuluivat Sir Kenneth MacMillanin kaunis ja aistillinen *Manon* ja Terence Kohlerin vaikuttava kantaesitys *Tuhkimo – traaginen kertomus*. Alminsalissa nähtiin kolme kotimaista uutuuskoreografiata *Pahkinen-Rankanen-Nuutinen*-illassa ja useita lyhyitä teoksia *Bits & Pieces* -illassa. Kansallisbaletti tuotti helmi-maaliskuussa ensi kertaa myös kotimaisen nykytanssifestivaalin *I Love NYKY*.

Ensi-iltojen lisäksi päänäyttämöllä nähtiin 22 muuta omaa ooppera- ja balettiproduktiota (17 produktiota vuonna 2010). Päänäyttämöllä oli 182 maksullista esitystä (196 vuonna 2010). Edellisvuotta alempaan esitysmäärään vaikuttivat juhlavuoden ohjelmistovalinnat, erityisesti mittaluokaltaan suuret *Ring* ja *Parsifal*. Maksullisia esityksiä Alminsalissa oli 44 (58 vuonna 2010) ja oopperatalon ulkopuolella 42 (53 vuonna 2010). Kaikki esityspaikat mukaan luettuina maksullisten esitysten kokonaismäärä oli 292 (337 vuonna 2010).

Vuonna 2011 yleisö täytti maksulliset esitykset 80-prosenttisesti (86 % vuonna 2010). Päänäyttämön esitysten täyttöaste oli 79 % (86 % vuonna 2010). Maksullisia esityksiä seurasi yhteensä 215 973 katsojaa (252 803 katsojaa vuonna 2010). Kansallisoopperan teettämän tutkimuksen perusteella asiakastyytyväisyys oli erinomainen: 98 % katsojista oli tyytyväisiä käyntiinsä (60 % erittäin tyytyväisiä ja 38 % melko tyytyväisiä). Kävijöistä 85 % koki Kansallisoopperan itselleen tärkeäksi (40 % erittäin tärkeäksi ja 45 % melko tärkeäksi).

TÄYTTÖASTE

Kaikkien maksullisten esitysten täyttöaste (%)

Maksuttomia esityksiä (mm. yleisökenraalit, avoimet pääharjoitukset, ilmaiskonsertit) oli vuonna 2011 kaikkiaan 94, ja niitä seurasi yhteensä noin 28 500 katsojaa (86 esitystä ja noin 24 100 katsojaa vuonna 2010). Maksullisten ja maksuttomien esitysten kokonaismäärä oli näin ollen 386.

Lisäksi erilaisiin yleisöyhteistyöprojekteihin osallistui 3 774 henkilöä, ja muihin yleisötilaisuuksiin (teosesitelyt, taiteilijatapaamiset, luennot, seminaarit) sekä opastetuille kiertokäynneille osallistuneen yleisön määrä oli noin 15 800. Kaiken kaikkiaan Kansallisoopperan järjestämiin tilaisuuksiin osallistui noin 264 100 kävijää (noin 294 500 kävijää vuonna 2010).

VIERAILUT JA MUUT YLEISÖKONTAKTIT

Vuoden 2011 aikana tehtiin useita kotimaan vierailuja. Rautavaaran *Aleksis Kivi* -ooppera nähtiin kahteen otteeseen Joensuussa helmikuussa ja Brittenin *Albert Herring* -ooppera Muuramessa kesäkuussa niin ikään kahdesti. *Tanssitaivaan alla 2.0* -nykytanssi-ilta esitettiin kaksi kertaa Turun kaupunginteatterissa toukokuussa. Wagnerin *Valkyyrian* 1. näytös esitettiin konserttiversiiona Lahden Sibeliusalossa elokuussa. Lisäksi tehtiin pienempiä konsertti- ja tanssivierailuja Vantaalle ja Espooseen. Joukko Kansallisbaletin tanssijoita teki kesäkuussa myös kotimaan kiertueen: maksuttomia esityksiä Hämeenlinnassa, Järvenpäässä, Kotkassa, Kuopiossa ja Lahdessa seurasi yhteensä noin 6 100 katsojaa.

Kansallisoopperan varsinaisten kävijöiden lisäksi muiden tilastoitujen yleisökontaktien määrä oli noin 165 800. *Oopperan merkkivuodet* -näyttelyn näki Postimuseossa 6 590 kävijää. YLE Teeman tuottamat *Robin Hood* -oopperan ja 2010 tallennetun *Die tote Stadt* -oopperan TV-esitykset sekä *Kaukainen rakkaus* -oopperan uusintalähetykset keräsivät yhteensä noin 159 000 katsojaa. Vuonna 2010 taltioitu *Aleksis Kivi* -DVD ilmestyi maaliskuussa Ondine-levymerkillä.

YLEISÖYHTEISTYÖ JA YHTEISTYÖ MUUN TAIDEMAAILMAN KANSSA

Yleisöyhteistyön tavoitteena on kehittää uusia tapoja tavoittaa niitä ihmisiä, jotka ovat vakiintuneiden toimintamuotojen ulottumattomissa. Toimintavuoden aikana koululaisoopperat, eri projektit ja erityisesti lapsille suunnatut esitykset vierailivat 23 paikkakunnalla ympäri maan. Myös konserttavierailuja pääkaupunkiseudun vanhusten ja pitkäaikaissairaiden hoitolaitoksissa on jatkettu, ja tanssijat vierailivat joulun alla Lastenklินิกalla. Kahta viittomakielelle tulkattua *Carmen*-oopperan esitystä seurasi lokakuussa lähes 100 viittomakielistä katsojaa, ja keväällä Keravan nuorisovankilassa toteutetussa projektissa kahdeksan elinkautis- ja pitkäaikaissankia sai tehdä musiikkia omista lähtökohdistaan käsin. Pääkaupunkiseudun 1.-2.-luokkalaista poikia innostettiin baletin pariin *Balettienergiaa pojille!* -hankkeessa, jonka tuloksena syksyllä Kansallisoopperan balettioppilaitoksessa aloitti 5 uutta poikaoppilasta.

Suomen Kulttuurirahaston ja Kansallisoopperan yhteinen *Oopperaan!*-hanke toi lähes 7 000 seitsemäsluokkalaista eri puolelta Suomea oopperaan. Pääsylippu- ja matkakulut kattoi Kulttuurirahasto, ja Kansallisooppera tarjosi opettajille koulutuksen, jonka avulla ryhmät valmistautuivat ennakolta oopperakokemukseen. Juhlavuoden kantaesitysteoksen Robin Hoodin lisäksi koululaiset näkivät *Boris Godunovin*, *La Cenerentolan*, *Isän tytön*, *Reininkullan*, *Sevillan parturin* ja *Il tritticon* esityksiä.

Tammikuussa kantaesitettiin Alminsalissa DuvTeaternin ja tanssikoulu Blue Flamencon kanssa pitkään valmisteltu yhteistuotanto *Mustien siipien lintu - variaatio Carmenista*, jossa kohtasivat kehitysvammaiset ja ei-kehitysvammaiset näyttelijät, tanssijat ja laulajat. Produktion valmistumisprosessista kuvattiin dokumenttielokuva, jonka YLE FST5 esitti tammikuussa 2012.

Syksyllä Kansallisooppera, Sibelius-Akatemia, Radion sinfoniaorkesteri, Helsingin kaupunginorkesteri ja Musiikkitalo käynnistivät yhdessä New Yorkin filharmonisen orkesterin kanssa *Kuule, minä sävellän!* -hankkeen,

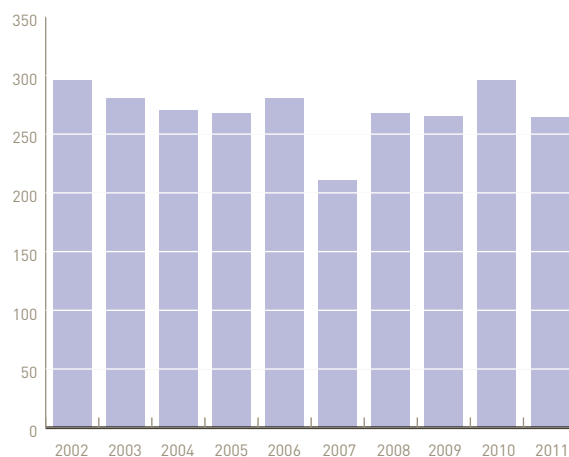
jossa lapset ja nuoret säveltävät ammattisäveltäjien johdolla. Ensimmäinen sävellyskonsertti kuultiin marraskuussa.

Syyskuussa käynnisti toimintansa 12–16-vuotiaille tarkoitettu musiikkiteatteriryhmä *Par(r)asvaloissa*, jokaideoi ja valmistaa ammattilaisten johdolla kevääksi oman produktion Alminsaliin. Mukaan valittiin 30 nuorta yli 100 pyrkijän joukosta.

Myös taidekorkeakoulujen kanssa yhteistyö tiivistyi. Kansallisoopperan perehdyttäminä Sibelius-Akatemian ja Teatterikorkeakoulun opiskelijat tuottivat pääkaupunkiseudun koulujen oppilasryhmien kanssa Oopperan ohjelmistoon kytkeytyvät pienet produktiot.

Oopperatalon tiloja vuokrattiin myös ulkopuolisille toimijoille. Vuonna 2011 Alminsalissa järjestettiin neljä Helsingin juhaviikkojen ja kaksi muiden tapahtumajärjestäjien esitystä, joissa oli yhteensä 2 055 katsojaa. Lisäksi oopperatalossa järjestettiin useita kokouksia, konferensseja, juhlia ja muita tilaisuuksia.

KÄVIJÖIDEN MÄÄRÄ

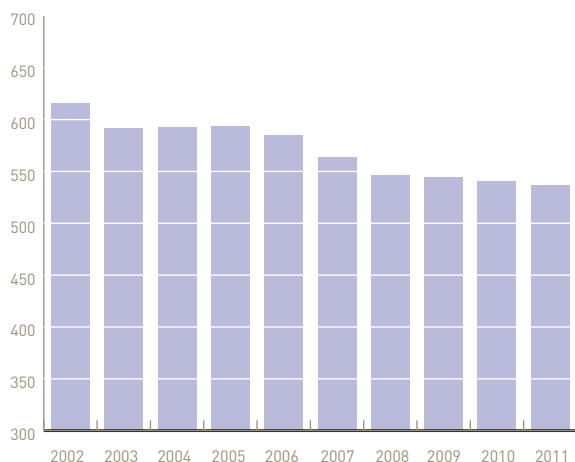
Kävijöiden määrä (tuhatta)

Luku sisältää esitysten katsojien lisäksi kaikkiin muihin Kansallisoopperan tilaisuuksiin osallistuneet kävijät.

Vuonna 2007 päänäyttämö oli suljettu 6 kk:n ajan peruskorjauksen vuoksi.

H E N K I L Ö S T Ö

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Kuukausipalkkaisen henkilökunnan määrä vuoden lopussa

Suomen Kansallisoopperan säätiön palveluksessa työskentelee pysyvästi merkittävä joukko eri alojen ammattilaisia. Vuoden 2011 lopussa henkilöstöön kuului yhteensä 537 kuukausipalkkaista työntekijää (541 edellisen vuoden lopussa). Heistä 258 työskenteli taiteellisissa tehtävissä, 168 teknisillä osastoilla, 47 hallinnollisissa tehtävissä ja 64 muissa taiteellisissa ja tuotannollisissa tehtävissä.

Työsuhteista 460 oli vakituista (461 edellisenä vuonna) ja 77 määräaikaista (80 edellisenä vuonna). Vuoden aikana alkoi 13 kuukausipalkkaista toistaiseksi voimassaolevaa ja 94 määräaikaista työsuhdetta. Vuoden aikana päättyi 28 kuukausipalkkaista toistaiseksi voimassaolevaa ja 96 määräaikaista työsuhdetta.

Lisäksi vuoden 2011 aikana Kansallisoopperan työskentelyyn osallistui kaiken kaikkiaan 1 149 tunti- ja suoritepalkkaista työntekijää, joista noin 85 % taiteellisissa tehtävissä.

TYÖEHTOSOPIMUSTOIMINTA

Suomen Kansallisoopperan henkilöstön palkka- ja työehtoja määrittää yhteensä 14 Kansallisoopperaa koskevaa työehtosopimusta ja työehtosopimuspyytäkirjaa. Näiden lisäksi Kansallisoopperassa sovelletaan kahta yleissitovaa työehtosopimusta. Toimintavuonna käytiin Kansallisoopperaa sitovien työehtosopimusten ja -pyytäkirjojen uudistamista koskevat neuvottelut. Kyseiset työehtosopimukset ja -pyytäkirjat uudistettiin sopimuskaudeksi 1.3.2012–31.3.2014 työmarkkinakeskusjärjestöjen raamiratkaisun mukaisesti. Teknisen henkilökunnan työehtosopimusratkaisussa sovittiin, että palkkausjärjestelmän kehittämistä jatketaan edelleen. Eräiden muiden työntekijäryhmien osalta on sovittu seurattavaksi palkkaus uudistustyön etenemistä. Työehtosopimusten kehittämistä jatketaan sopimuskauden aikana työryhmissä, jotka koskevat esimerkiksi tekniikan tuntityöntekijöiden työehtoja ja orkesterin ja kuoron vuosilomaetuuksia. Taiteellisten ryhmien tallennesopimukset olivat voimassa vuonna 2011, ja niiden uudistaminen on ajankohtaista alkuvuodesta 2012.

Suomen Kansallisoopperan työnantajaliittona toimii Palvelualojen Työnantajaliitto PALTA ry, joka on yksi Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) jäsenliitoista.

YHTEISTOIMINTA

Kansallisoopperan YT-neuvottelukuntaan kuuluvat eri työntekijäryhmien luottamusmiehet sekä työnantajan edustajat, ja sen puheenjohtajana toimii pääjohtaja. Henkilöstön ja johdon välistä epävirallista keskusteluyhteyttä ylläpitää HYVE-ryhmä, johon kuuluvat henkilöstön edustajina työntekijäyhdistysten puheenjohtajat ja luottamusmiehet, hallituksen ja hallintoneuvoston henkilökuntajäsenet, tasa-arvotoimikunnan jäsenet sekä työnantajan edustajina kaikki johtajat ja henkilöstöpäällikkö.

Muita yhteistoiminnan muotoja ovat mm. työsuojelu/turvallisuus-, ruokala- ja tasa-arvotoimikunnat. Myös henkilöstölehti Operaatioiden toimituskunnassa on työntekijöillä omat edustajansa.

KOULUTUS, KEHITTÄMINEN JA TYÖKYVYN TUKEMINEN

Kansallisooppera tukee henkilöstön kouluttautumista ja kehittymistä työtehtävissään, ja asia on nostettu henkilöstösuunnitelman keskeiseksi painopisteeksi. Ammatillisen koulutuksen ja kehittymisen tarpeet tarkistetaan vuosittain säännöllisissä kehityskeskusteluissa.

Esimies- ja yhteistyötaitojen kehittäminen on ollut erityisenä painopisteenä vuodesta 2008 alkaen. Yhteiseen esimiesvalmennukseen on osallistunut tänä aikana lähes 30 esimiestä. Valmennus jatkui kuukausittain koko vuoden 2011 ajan, ja aiheina olivat mm. työilmapiiiritutkimuksen tulosten purkaminen osastoilla, älykäs itsensä johtaminen, päihdeohjelman päivitys, riskien hallinta, toimintaympäristön muutokset sekä kehityskeskustelujen käyminen. Valmennukseen osallistuneille johtajille ja esimiehille on vuosien 2008–2011 aikana tehty 360 asteen arviointi neljästi.

Sisäisen keskustelukulttuurin kehittämiseen panostettiin vuoden 2011 aikana edelleen myös johtajien ja henkilöstön välisillä säännöllisillä tiedotus- ja keskustelutilaisuuksilla. Kansallisooppera on monikulttuurinen työpaikka, jonka työntekijät edustavat yhteensä 27 eri kansallisuutta. Sisäisen viestinnän käytäntöjä linjattiin mm. englanninkielisen viestinnän lisäämisellä.

Kaikki toimintayksiköt kattava vuosittainen työilmapiiirimittaus toteutettiin marraskuussa 2011. Kyselyssä kokonaisarvosanaksi saatiin 7 asteikolla 4–10. Muutokset edeltävään vuoteen olivat vähäisiä. Parhaiten oli kyselyn mukaan kehittynyt sisäisen viestinnän määrä ja henkilöstön ottaminen huomioon ratkaisuisissa. Kehittämiskohteeksi nousi esimiestyö, vahvuutena taas pidettiin osastojen hyvää yhteistyötä. Työilmapiiiritutkimuksen tuloksia puretaan vuoden 2012 keväällä yksikkökohtaisissa palaverieissa yhdessä johdon kanssa. Koko henkilökunnalle suunnatun opintopiirin luennoitsijoina vuonna 2011 vierailivat Liisa Keltikangas-Järvinen (Erlaiset temperamentit ja työviihtyvyys), Antti Heikkilä (Vähähiilihydraattinen ruokavalio) sekä Mato Valtonen (Luovuus työkaluna). Opintopiireihin osallistui yhteensä lähes 300 henkeä.

Henkilöstöä kannustettiin monin tavoin liikuntaan ja omasta työkyvystä huolehtimiseen. Työterveyspalveluita on toteuttamassa moniammatillinen tiimi, jossa työterveyshoitajien ja -lääkäreiden lisäksi ovat mukana työfysioterapeutti, ravintoterapeutti sekä työpsykologi. Työterveyspalvelut toteutetaan kokonaisuudessaan ostopalveluna. Vuoden 2011 aikana työterveyshuollon toiminnassa toteutui selkeä toiminnan ja kustannusten muutos ennaltaehkäisevän työterveyshuollon toimintaan.

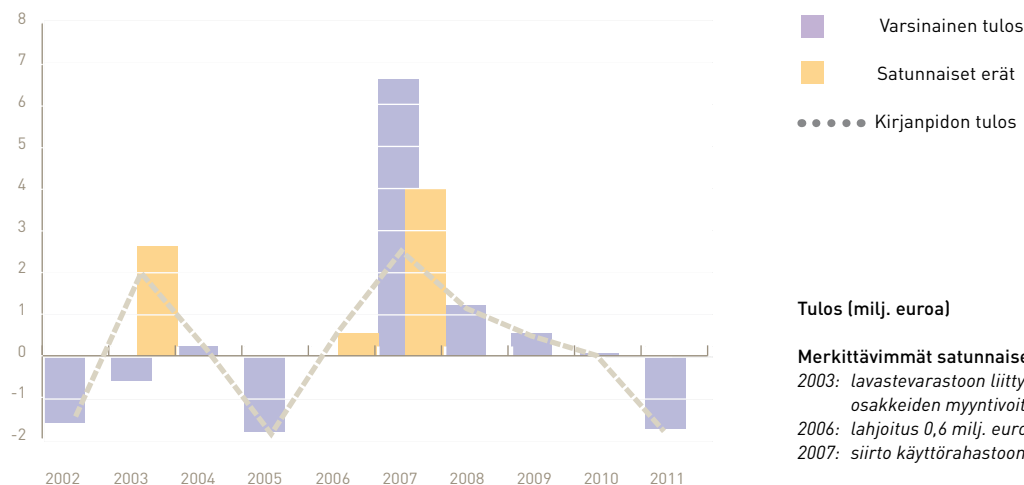
ELÄKEJÄRJESTELYT

Oopperan työntekijöiden lakisääteinen eläketurva on järjestetty työeläkevakuutuksella. Vakinaisia laulajia ja tanssijoita sekä sitä osaa muusta henkilökunnasta, joka on tullut vakinaiseen työsuhteeseen ennen 31.12.1995, koskee lisäeläketurva, joka on järjestetty vakuutuksella. Vuoden 2011 aikana lisäeläkevakuutuksen piirissä oli yhteensä 228 työntekijää. Lakisääteisen eläketurvan ja lisäeläketurvan vuosittaiset eläkevastuut ja niihin liittyvät kulut on tilinpäätöksessä kirjattu vakuutusyhtiön asiantuntijan laskelman mukaisesti täyteen määräänsä tuloslaskelman eläkekuluihin.

Suomen Kansallisoopperan säätiön vakinaisille tanssijoille ja laulajille järjestämä lisäeläke-etuus ei ole palkkaetuus, vaan työnantajan kokonaan kustantama kollektiivinen lisäeläketurvajärjestelmä. Lisäeläkevakuutus perustuu kokonaiseläketurvaan, jossa lisäeläke ja lakisääteinen työeläke yhdessä muodostavat tavoitteena olevan eläketurvan. Tanssijoiden eläkeikä on 44 vuotta ja laulajien 55 vuotta.

T U L O S J A T A S E

TULOS

Säätiön toiminnan rahoituksesta noin 80 % on turvattu opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa vuosiksi 2010–2014 solmitulla aiesopimuksella sekä Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien kanssa vuosiksi 2009–2013 solmitulla yhteistyösopimuksella. Noin 20 % toiminnan rahoituksesta katetaan lähinnä näytäntötuotoilla ja näytäntöihin liittyvien oheispalveluiden tuotoilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitun mukaisesti Säätiön tulos voi yksittäisinä vuosina olla alijäämäinen kunhan kumulatiivinen tulos 2009–2014 pysyy tasapainossa.

Tilikauden tulos oli 1,7 milj. euroa alijäämäinen (0,1 milj. euroa ylijäämäinen vuonna 2010). Vuoden 2011 alijäämästä 0,4 milj. euroa oli oopperan 100-vuotisjuhlallisuuksista syntyneitä kertamenoja. Vuoden 2011 alijäämään vaikuttivat lisäksi heikentynyt taloustilanne ja lisääntynyt kulttuuritarjonta, jotka alensivat näytäntötuottoja, maksussa olevien lisäeläkkeiden poikkeuksellisen suuri indeksitarkistus sekä työtuomioistuimen päätös, jonka johdosta Suomen Kansallisoopperan säätiö maksoi erälle ammattiryhmille taannehtivasti lomakorvauksia viivästyskorkoineen.

Varsinaisen toiminnan tuotot olivat 9,6 milj. euroa (10,4 milj. euroa vuonna 2010). Näytäntötuottojen osuus

toiminnan kokonaistuotoista oli 7,3 milj. euroa (8,3 milj. euroa vuonna 2010). Lipun keskihinta oli 34 euroa (33 euroa vuonna 2010). Myyntitulojen alenemiseen vaikuttivat sekä edellisvuotta alhaisempi esitysmäärä että syksyn aikana Suomessakin lisääntynyt yleinen talouden epävarmuus. Muut varsinaisen toiminnan tuotot olivat lähinnä ravintola- ja vuokratuottoja (0,7 milj. euroa vuonna 2011 ja 0,7 milj. euroa vuonna 2010) ja sponsorituottoja (0,3 milj. euroa vuosina 2011 ja 2010) sekä näytäntötoimintaan liittyvien oheistuotteiden myyntituottoja ja Balettioppilaitoksen lukukausimaksuja.

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 54,4 milj. euroa (53,3 milj. euroa vuonna 2010). Henkilöstömenot kasvoivat 1,9 milj. euroa. Kokoaikaisen henkilöstön palkkamenot ja muut henkilöstömenot vuonna 2011 olivat yhteensä 36,6 milj. euroa (34,9 milj. euroa vuonna 2010). Kokoaikaisen henkilöstön menojen kasvu johtui työehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista sekä maksussa olevien lisäeläkkeiden indeksitarkistuksista. Taiteellisissa ja muissa tehtävissä toimineiden vierailijoiden henkilöstömenot olivat 6,5 milj. euroa (6,2 milj. euroa vuonna 2010) ja teknisissä ja hallinnollisissa tehtävissä käytettyjen tuntipalkkaisten työntekijöiden henkilöstömenot 1,6 milj. euroa (1,5 milj. euroa vuonna 2010).

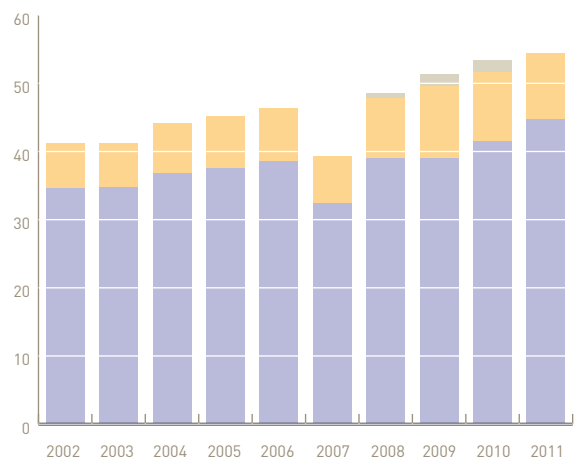
Kiinteistö- ja kalustomenot olivat 2,9 milj. euroa (3,2 milj. euroa vuonna 2010). Kiinteistömenoja kasvattivat turvallisuusstrategian mukaiset lisäpanostukset vartiointiin sekä kohonneet energiakustannukset. Toisaalta kiinteistön ja kaluston korjaustoista toteutettiin 2011 ainoastaan välttämättömimmät. Korjauskulut olivat vuoden aikana 0,3 milj. euroa (0,8 milj. euroa vuonna 2010). Valtiolta saadut vuokra-avustukset (13,2 milj. euroa vuonna 2011 ja 13,0 milj. euroa vuonna 2010) on kirjattu vuokramenojen oikaisuksi. Tuotantokulut olivat 2,6 milj. euroa (3,3 milj. euroa vuonna 2010). Vuokra- ja yhteistuotantoteoksia oli ohjelmistossa vuonna 2011 vähemmän kuin vuonna 2010, samoin ostettujen tuotantopalveluiden tarve laski edellisestä vuodesta. Toisaalta musiikin tekijänoikeusmenot nousivat yli 50 %:lla 100-vuotisjuhluvuoden ohjelmistovalinnoista johtuen. Viestinnän kuluja vähennettiin n. 0,1 milj. euroa edellisen vuoden tasosta entistä tarkemmin kohdennetun markkinointisuunnitelman avulla (1,9 milj. euroa vuonna 2011 ja 2,0 milj. euroa vuonna 2010). Hallinnon kuluja kasvattivat vuoden lopulla käyttöön otetun uuden tuotannonsuunnittelujärjestelmän projektikustannukset, mutta säästöjä syntyi tietohallinnon kuluissa ja asiantuntijamenoissa (hallinnon kulut 1,4 milj. euroa vuosina 2011 ja 2010).

Säätiön kokonaistulokseen sisältyy Kansallisoopperan rahoitettavaksi jäänyt osuus Balettioppilaitoksessa annetusta opetuksesta (0,4 milj. euroa vuonna 2011 ja 0,3 milj. euroa vuonna 2010; tarkempi selvitys Balettioppilaitoksen vaikutuksesta Säätiön tulokseen on annettu tilinpäätöksen liitetiedossa nro 15).

Käyttöomaisuuden poistot olivat 1,0 milj. euroa (0,8 milj. euroa vuonna 2010). Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 1,4 milj. euroa (2,7 milj. euroa vuonna 2010). Vuoden 2010 aikana rakennettu uusi harjoitussali otettiin käyttöön tammikuussa 2011. Investoinnin kokonaisarvo on 2,0 milj. euroa, josta vuonna 2011 toteutui 0,3 milj. euroa. Vuoden 2011 aikana hankittiin kolme vierasasuntoa, yhteisarvoltaan 0,7 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset investoinnit olivat uuden tuotannonsuunnittelujärjestelmän käyttöönotto joulukuussa 2011 (investoinnin kokonaisarvo 0,2 milj. euroa) sekä Alminsalin lämpimän akustiikan parantaminen (investoinnin kokonaisarvo 0,1 milj. euroa).

TOIMINTAMENOT

■ Käyttörahasen käyttö
■ Muut toiminnan kulut
■ Henkilöstömenot

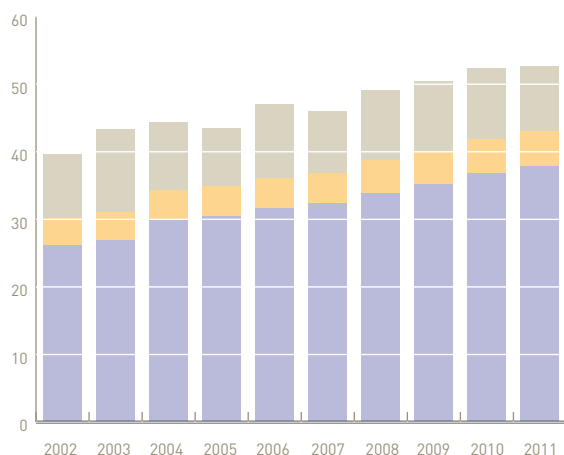
Toimintamenot yhteensä [milj. euroa]

Vuonna 2007 päättäytämä oli suljettu 6 kk:n ajan peruskorjauksen vuoksi ja vakainainen henkilökunta oli lomautettuna 2 kk:n ajan.

RAHOITUSASEMA

TOIMINNAN RAHOITUS

- Omarahoitus*
- Pääkaupunkiseudun kuntien avustukset**
- Valtion avustukset***

Valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien avustukset sekä omarahoituksen osuus (milj. euroa)

* Luku sisältää lipputulot, muut toiminnan tuotot, sponsoritulot ja sijoitustuotot

** Luku sisältää Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunkien avustukset

*** Luku sisältää toiminta-avustuksen veikkausvoittovaroista sekä avustuksen Balettioppilaitokselle

Kansallisoopperan rahoitusasema säilyi edellisten vuosien tapaan vahvana koko vuoden. Vuoden 2011 lopulla rahoitusvarat olivat 11,3 milj. euroa (14,5 milj. euroa 31.12.2010).

Vuoden 2011 keväällä Säätiön hallitus päätti nostaa ammattimaisen sijoituspalveluyhtiön hoidettavana olevan sijoitussalkun määrän 5 milj. eurosta 7 milj.

euroon. Sijoitussalkkua hoidetaan Säätiön hallituksen päättämän sijoitusstrategian linjausten mukaisesti. Sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata ja kasvattaa sijoitussalkun arvoa ja antaa keskipitkällä aikavälillä kohtuullinen tuotto alhaisella riskitasolla.

Varsinaisen toiminnan omarahoitus rahoituslaskelmassa oli 9,8 milj. euroa (10,1 milj. euroa vuonna 2010). Näistä yhteistyösopimusten perusteella saatujen yritysyhteistyötuottojen osuus oli 0,3 milj. euroa (0,3 milj. euroa vuonna 2010). Sijoitustuottoja kertyi rahoituslaskelman mukaan 0,0 milj. euroa (0,2 milj. euroa vuonna 2010). Sijoitustuottoja pienensi poikkeuksellisen alhaisena jatkunut korkotaso, alijäämäisestä tuloksesta johtuva likvidien varojen pieneneminen sekä sijoitusrahasto-omaisuuteen kirjanpitosäädösten mukaisesti tehdyt arvonalennukset. Lisäksi korkomenoina sijoitustuottoja rasittamaan on vuonna 2011 kirjattu työtuomioistuimen eräiden ammattiryhmien lomakorvauksia koskevan päätöksen perusteella maksetut 39 tuhannen euron suuruiset viivästyskorot. Vuokralujen kattamiseen saatiin valtion vuokra-avustusta 13,2 milj. euroa (13,0 milj. euroa vuonna 2010).

Toiminnan yleisavustus veikkausvoittovaroista oli 36,6 milj. euroa (35,7 milj. euroa vuonna 2010). Avustuksen kasvu perustuu työehtosopimusten mukaiseen ansiotason nousuun. Balettioppilaitoksen perus- ja ammatillisen opetuksen avustukset olivat 1,0 milj. euroa (1,0 milj. euroa vuonna 2010). Pääkaupunkiseudun kuntien rahoitussopimuksen mukaiset avustukset kasvoivat sopimukseen perustuvien indeksitarkistusten jälkeen 0,1 milj. eurolla (5,2 milj. euroa vuonna 2011 ja 5,1 milj. euroa vuonna 2010). *Robin Hood* -oopperasta on tekeillä DVD-tallenne, jonka tuottamiseen opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 150 tuhannen euron suuruisen erillisen avustuksen.

Oma pääoma oli 5,0 milj. euroa (6,7 milj. euroa vuonna 2010). Vapaata omaa pääomaa oli 4,8 milj. euroa (6,5 milj. euroa vuonna 2010). Vuosien 2008–2010 aikana käytössä ollut käyttörahoista ei ole luettu vapaaseen omaan pääomaan.

Vuoden aikana ei tarvittu lainarahoitusta.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

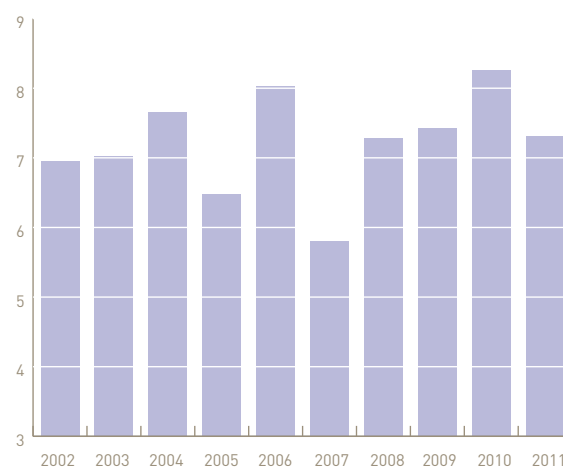
Kiinteistön ylläpidosta ja huollosta on tehty yhteistyösopimus valtion omistaman Senaatti-kiinteistöjen kanssa, jonka omistamassa oopperatalossa Kansallisooppera on vuokralaisena. Ravintolatoimintaa hoitaneen Kanresta Oy:n vuokrasopimusta jatkettiin vuonna 2011 kolmella vuodella. Vahtimestari- ja vartiointipalvelut on ulkoistettu Securitas Oy:lle ja puhelinvaihdepalveluiden hoito Elisa Oyj:lle. Lipunmyynti toteutetaan hyödyntäen Lipupiste Oy:n järjestelmää ja verkostoja.

Toimintavuoden aikana jatkettiin yhteistyötä YLEn kanssa televisiointien ja tallenteiden toteuttamiseksi. Myös YLEn Elävä arkisto -palvelu tarjosi runsaasti 100-vuotisjuhlavuoteen liittyvää ohjelmaa, ja YLE Radio 1 lähetti joka viikko Kansallisoopperan historiaa ja nykypäivää käsittelevän *Oopperaketju*-ohjelman.

Yritysyhteistyökumppaneita vuonna 2011 olivat edellisen vuoden tapaan Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma ja Helsingin Sanomat, jotka ovat vuoden aikana antaneet Kansallisoopperalle yritysyhteistytukea.

Oopperan Tukisäätiö myönsi aiempien vuosien tapaan apurahoja ooppera- ja balettitaideedustaville luoville ja esittäville taiteilijoille sekä Oopperan työntekijöille ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Tukisäätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Matti Ahde ja asiamiehen tehtävää on hoitanut Kansallisoopperan kirjanpitoapäällikkö Marjaana Niemi.

NÄYTÄNTÖTUOTOT

Näytäntötuotot (milj. euroa)

Vuonna 2007 päänäyttämö oli suljettu 6 kk:n ajan peruskorjauksen vuoksi.

TOIMINNAN RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Yleisön oopperaa ja balettia kohtaan osoit-
taman mielenkiinnon säilyttämiselle ja
kasvattamiselle asettavat haasteita kilpailu
vapaa-ajan käytöstä sekä kulttuuri-, urheilu- ja muun
elämystarjonnan kasvu. Lisäksi yleinen epävarmuus
talouden kehityksestä niin Suomessa kuin muualla
maailmassa muuttaa kulttuurista kiinnostuneen
yleisön ostokäyttäytymistä entistä varovaisempaan
suuntaan. Kasvavaan kilpailuun ja yleisön vaatimuk-
siin vastaaminen edellyttää ketteryyttä ja joustavuutta
ohjelmistosuunnittelussa ja jatkuvaa panostusta korke-
aan taiteelliseen tasoon. Samalla on tärkeää edelleen
vahvistaa Suomen Kansallisoopperan asemaa koko
kansan ooppera- ja balettitalona jatkamalla vierailu-
esitysten toteuttamista ja tekemällä yhteistyötä TV- ja
radioyhtiöiden kanssa.

Kansallisoopperan toiminnan rahoitus on pitkällä ai-
kavälillä riippuvainen veikkausvoittovarojen ja julkisen
talouden kehittämisestä. Valtion ja kuntien kasvavat
rahoituspaineet saattavat heijastua myös Kansallis-
oopperan toiminnan rahoitustilanteeseen tulevina
vuosina. Tulevan ohjelmiston suunnittelun aikajänne on
tuotantorakenteesta ja vierailevien taiteellisten resurs-
sien varmistamistarpeesta johtuen pitkä. Sopimuksia
on solmittava ja tuotantosuunnitelmat vahvistettava
3–5 vuotta ennen varsinaista esitysvuotta, kun taas
julkisen rahoituksen lopullinen määrä vahvistetaan
vuodeksi kerrallaan.

Toiminnan sisäisistä riskeistä keskeisimmät liittyvät
tulevan ohjelmiston monipuoliseen houkuttelevuuteen,
ohjelmistopäätösten oikea-aikaiseen toimeenpanoon
sekä toiminnan tuottojen ja kulujen sekä rahoitusase-
man ennakoitavuuteen.

Eliniän pidentymisestä ja ansiotason noususta johtuva
jatkuva lisäeläkekustannusten kasvu uhkaa kaventaa
Kansallisoopperan tulevien vuosien taloudellista liik-
kumavaraa.

Näyttämötekniisiin toimintoihin ja kiinteistön hallintaan
liittyviin riskeihin varaudutaan ennakoivalla, säännöl-
lisellä ja jatkuvalla huoltotoiminnalla, henkilöstön
koulutuksella ja varamiesjärjestelyillä. Esityksen kes-
keytymisen tai peruuntumisen sekä henkilö- ja muihin
toiminnan riskeihin on lisäksi varauduttu kattavin
vakuutuksin. Vuoden 2011 aikana on myös kiinnitetty
erityistä huomiota tietoteknisten ja tietoturvariskien
ennaltaehkäisyyn. Henkilöstölle on annettu tieto-
hallintokoulutusta ja henkilöstön valmiutta ehkäistä
tietoturvariskien toteutumista on parannettu kattavan
tietoturvaohjeistuksen sekä lisätyn sisäisen tiedotuk-
sen avulla.

Kansallisooppera hallitsee toimintaansa kohdistuvia
riskejä parhaiten toimimalla aktiivisesti asetettujen
strategisten päämäärien mukaisesti, tarjoamalla
korkealaatuisia esityksiä, olemalla koko kansan oop-
peratalo ja toimimalla kaikilta osin mahdollisimman
tehokkaasti, taloudellisesti ja vastuullisesti. Kansallis-
oopperan hallitus käsittelee vuosittain johdon valmis-
teleman riskiarvioinnin ja määrittelee sen perusteella
toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Riskien toteutumisen ehkäisemiseksi Kansallisooppe-
ran strategiaa tarkistettiin vuoden 2011 lopulla. Tar-
kistuksista nousevat, vuoden 2012 alussa käynnistetyt
erillisprojektit ovat omalta osaltaan varmistamassa
toiminnan jatkumista suotuisalla tavalla.

HALLINTO JA TOIMINTAPERIAATTEET

Suomen Kansallisoopperan säätiön sääntöjen mukaan Säätiön toimielimet ovat hallitus ja hallintoneuvosto.

Suomen Kansallisoopperan säätiön toiminnan lähtökohtana on avoin ja tehokas hallinnointi sekä hyvä hallintotapa. Hallinnointiperiaatteet perustuvat säätiölakiin ja Säätiön sääntöihin, ja ne on kirjattu Säätiön hallituksen hyväksymiin johtosääntöön, taloussääntöön sekä hallituksen ja hallintoneuvoston työjärjestyksiin. Johtosääntö määrittelee hallituksen ja toimivan johdon välisen toimivallan ja työnjaon. Pääjohtaja on siirtänyt toimivaltaansa muille johtajille delegointipäätöksellä. Taloussäännössä määrätään sisäisen taloudenpidon säännöt ja valtuudet. Säätiön corporate governance -säännöstö sisältää myös esteellisyttä koskevan ohjeistuksen, toimielinten päätöksentekomenettelyä koskevat määräykset koskien esimerkiksi läsnäolo-oikeutettujen ja henkilöstön edustajien oikeutta osallistua asioiden käsittelyyn hallituksessa, sekä hallituksessa käsiteltävien asioiden luottamuksellisuutta koskevat periaatteet.

HALLITUS

Hallitus hoitaa säätiölain mukaisesti Säätiön asioita ja edustaa Säätiötä. Hallituksen toimikausi on kolme vuotta. Nykyisen hallituksen toimikausi päättyy keväällä 2013 hallintoneuvoston varsinaisessa kokouksessa. Hallituksessa on 9 jäsentä. Opetus- ja kulttuuriministeriö nimeää hallituksen puheenjohtajan ja 4 muuta jäsentä ja pääkaupunkiseudun kaupungit yhteensä 4 jäsentä (Helsinki 2, Espoo 1 ja Vantaa 1).

Hallituksen puheenjohtaja on Sirkka Hämäläinen-Lindfors, varapuheenjohtaja Raija-Sinikka Rantala ja jäsenet Lasse Arvela, Hanna-Leena Hemming, Leif Jakobsson, Pentti Kivinen, Tuuli Kousa, Tapani Mäkinen ja Esa Ruuttunen. Hallituksen esittelijänä toimii pääjohtaja Päivi Kärkkäinen ja hallituksen sihteerinä lakimies Anita Prusila.

Lisäksi hallituksessa on kolme henkilöstön nimeämää läsnäolo-oikeutettua edustajaa, jotka ovat Panu Sirkkiä, Patrik Stenström ja Jouka Valkama.

Hallituksen tehtävänä on mm.

- vastata säätiölain mukaisesti Suomen Kansallisoopperan toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja siitä, että Säätiön varat sijoitetaan varmasti ja tuloa tuottavalla tavalla
- nimittää pääjohtaja ja muut johtajat, päättää johtajien tehtävistä, työnjaosta ja palkkauksesta
- päättää Kansallisoopperan perusorganisaatiosta
- päättää Säätiön säännöistä ja hallinnointiperiaatteista
- päättää Kansallisoopperan strategiasta ja ohjelmis-
topoliitiikan periaatteista
- päättää budjetista sekä vahvistaa toimintasuunnitelma ohjelmistoinen
- vastata tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen
laatimisesta
- päättää lainanotosta, vakuussitoumuksista ja
merkittävistä investoinneista
- vahvistaa henkilöstön työsopimusten yleiset
perusteet ja työehtosopimusten yleiset linjat ja
päättää lisäeläkkeistä

Hallituksen puheenjohtajan tehtävistä on määrätty hallituksen työjärjestyksessä.

Hallitus on asettanut työvaliokunnan, tarkastusvaliokunnan, nimitysvaliokunnan sekä palkka- ja eläkevaliokunnan, ja vahvistanut niille toimintaohjeet ja tehtävät. Valiokunnat valmistelevat hallituksen päätettäväksi tulevia asioita ja antavat niistä lausuntoja hallitukselle.

Työvaliokunta valmistelee hallituksen kokouksessa käsiteltäviksi tulevat asiat. Työvaliokuntaan kuuluvat Sirkka Hämäläinen-Lindfors (pj.) Raija-Sinikka Rantala (vpj.) ja pääjohtaja Päivi Kärkkäinen. Pääjohtaja Päivi Kärkkäinen osallistuu myös muiden valiokuntien toimintaan.

Nimitysvaliokunta valmistelee johdon nimitys- ja palkkaussasioita, johdon evaluointia ja organisaation kehittämistä. Nimitysvaliokunnan jäsenet ovat Sirkka Hämäläinen-Lindfors (pj.), Pentti Kivinen (vpj.) ja Esa Ruuttunen.

Tarkastusvaliokunta valmistelee tilinpäätöstä, budjettia ja budjettiseurantaa, taloudellista raportointia, hallinnointiperiaatteiden toteutumista ja riskienhallintaa. Tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat Tapani Mäkinen (pj.), Tuuli Kousa (vpj.) ja Esa Ruuttunen.

Palkka- ja eläkevaliokunta valmistelee henkilöstön palkkaus- ja palvelussuhdeasioiden sekä lisäeläkejärjestelmän linjauksia. Palkka- ja eläkevaliokunnan jäsenet ovat Lasse Arvela (pj.), Leif Jakobsson (vpj.) ja Hanna-Leena Hemming.

Hallitus kehittää toimintaansa säännöllisesti hallitustyöskentelyn itsearvioinnin perusteella, joka toteutettiin vuoden 2011 alussa. Toimivan johdon arviointi toteutettiin myös alkuvuodesta 2011.

Hallitus kokoontui vuonna 2011 kymmenen (10) kertaa. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti hallituksen varsinaisiin kokouksiin oli noin 75 %. Lisäksi hallitus piti strategiaseminaarin. Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamat hallituksen palkkiot vuonna 2011 olivat yhteensä 38 120 euroa.

HALLINTONEUVOSTO

Hallintoneuvoston yhteensä 20 jäsentä ja varajäsentä nimeävät opetus- ja kulttuuriministeriö, pääkaupunkiseudun kaupungit ja Kansallisoopperan henkilöstö sekä hallintoneuvosto itse. Hallintoneuvoston puheenjohtaja on presidentti Martti Ahtisaari ja varapuheenjohtaja Martti Häikiö.

Hallintoneuvoston toimikausi on kolme vuotta. Nykyisen hallintoneuvoston toimikausi päättyy keväällä 2013 hallintoneuvoston varsinaisessa kokouksessa. Hallintoneuvoston kokoonpano on toimintakertomuksen liitteenä. Hallintoneuvoston sihteerinä toimii Kansallisoopperan lakimies Anita Prusila.

Hallintoneuvoston tehtävänä on Säätiön sääntöjen mukaan mm.

- valvoa Säätiön hallintoa
- vahvistaa Säätiön toimintakertomus ja tilinpäätös
- ylläpitää yhteiskuntasuhteita

Hallintoneuvosto kokoontui vuonna 2011 kaksi (2) kertaa.

Hallintoneuvoston jäsenille ei makseta kokous- eikä muitakaan palkkioita.

KANSALLISOOPPERAN JOHTO

Kansallisoopperan pääjohtajana on toiminut Päivi Kärkkäinen. Pääjohtajan tehtävät on määritelty säätiön säännöissä ja hallituksen vahvistamassa johtosäännössä. Tehtäviä ovat mm.

- Kansallisoopperan toiminnan ja hallinnon johtaminen
- vastuu Kansallisoopperan toiminnan pysymisestä hallituksen vahvistamassa budjetissa
- ohjelmiston sisällöstä päättäminen taiteellisten johtajien avustuksella
- hallitukselle esiteltävien asioiden valmistelu ja hallituksen päätösten toimeenpano
- Kansallisoopperan työntekijöiden rekrytointi sekä palkkaus- ja palvelussuhdeasiat

Pääjohtajan alaisina toimivat oopperan taiteellinen johtaja Mikko Franck, baletin taiteellinen johtaja Kenneth Greve sekä tekninen johtaja Timo Tuovila. Johtajien tehtävistä on määrätty johtosäännössä. Oopperan taiteellinen johtaja vastaa oopperatuotannon toimialueen budjetista, taiteellisesta ja tuotannollisesta suunnittelusta, ohjelmistosta, henkilöstöstä ja tuotannosta. Baletin taiteellinen johtajan tehtävät ovat vastaavat ja vastuualue käsittää balettituotannon toimialueen ja balettioppilaitoksen. Tekninen johtaja vastaa tekniikan osastosta ja kiinteistöstä. Pääjohtaja on lisäksi delegoinut päätösvaltaansa alaisinaan toimiville johtajille, jotka raportoivat pääjohtajalle.

Hallinnointiperiaatteiden mukaisesti johtoryhmä valmistelee pääjohtajan apuna hallitukseen tulevia asioita ja juoksevia asioita, koordinoi johtamista ja toimii tiedonkulun kanavana. Johtoryhmään kuuluvat pääjohtaja

ja linjajohtajat. Johtoryhmän sihteerinä toimii lakimies Anita Prusila.

Hallituksen päätöksen mukaisesti tekninen johtaja Timo Tuovila toimii pääjohtajan varamiehenä toistaiseksi ja toimi pääjohtaja Päivi Kärkkäisen sijaisena 17.10.2011 lukien määräajan, jona tämä oli estynyt sairausloman vuoksi hoitamasta tehtävään.

Sekä hallituksen että johdon päätöksentekoa edeltää

keskustelu henkilöstön kanssa. Tämä tapahtuu sekä yhteistoimintalain edellyttämässä puitteissa että sisäisen tiedonkulun turvaavan HYVE-ryhmän säännöllisen tapaamisen avulla (ks. luku Henkilöstö).

VUODEN 2012 TOIMINNAN NÄKymiÄ JA TAVOITTEITA

Korkean taiteellisen tason vaaliminen, koko Suomen tavoittaminen ja uusien yleisöryhmien löytäminen sekä sisäisen toiminnan tehokkuuden kehittäminen ovat Suomen Kansallisoopperan tavoitteina myös vuonna 2012. Seuraavat vuodet tulevat taloudellisesti olemaan haasteellisia. Siksi kustannustehokkuutta parannetaan edelleen samalla kun etsitään aktiivisesti uusia yhteistyökumppaneita ja kehitetään yhteistyön muotoja.

Kansallisooppera vahvistaa ja varmistaa vuonna 2012 toiminnassaan mission, arvojen ja vision näkymistä ja toteutumista. Strategian tarkistusten ja täsmennysten myötä on jatkettu ja syvennetty aiempina vuosina aloitettua keskustelua koko henkilökunnan kanssa siitä, kuinka ne ohjaisivat entistä paremmin suunnittelua ja käytännön työntekoa. Koko Kansallisoopperan toimintaa tarkastellaan mission, vision, arvojen ja strategisten tavoitteiden kautta.

Syksyllä 2011 tapahtuneen strategian tarkistamisprosessin tuloksena käynnistettiin alkuvuodesta 2012 toistakymmentä strategiaa konkretisoivaa projektia eri henkilöstöryhmien edustajien yhteistyönä. Projektit kattavat toiminnan ydinalueet ja olemassa olevien resurssien entistä paremman käytön. Tavoitteena on mm. kehittää koko henkilöstön roolia Kansallisoopperan brändin raken-

tamisessa, aktivoida entisestään sosiaalisen median käyttöä ja parantaa viestinnän kohdentumista ja tehokkuutta. Henkilökunnan ammatilliseen koulutukseen panostetaan henkilöstöstrategian mukaisesti.

Kansallisbaletti täyttää 90 vuotta vuonna 2012, mikä tuonee runsaasti myönteistä julkisuutta oopperan 100-vuotisjuhlavuoden tavoin. Juhlavuosi näkyy baletin toiminnassa monin tavoin. Kahdessa balettigaalassa tammikuussa Kansallisbaletti esitteli parasta osaamistaan, ja YLE välitti gaalakoosteen yli 142 000 katsojalle television välityksellä. Ohjelma tavoitti lisäksi YLE Areenan ja internetin kautta tuhansia katsojia kotimaassa ja ulkomailla. Juhlavuotenaan baletti tuottaa päänäyttämölle neljä ensi-iltaa, joihin sisältyy myös kantaesitys *Lumikuningatar*. Lämpinäyttely esittelee yleisölle baletin nykypäivää ja historiaa.

Yksi juhlavuoden mittavimpia hankkeita on Svenska Kulturfondenin kanssa toteutettava projekti, jossa 5 000 ruotsinkielistä koululaista eri puolilta maata pääsee vierailemaan balettiesityksessä. Toukokuussa Kansallisbaletti esiintyy Senaatintorilla ilmaistapahtumassa, ja kesäkuussa ryhmä tanssijoita lähtee kiertueelle ja esiintyy seitsemässä suomalaisessa kaupungissa. Kiertue ja Senaatintorin esitys toteutetaan Sampo Pankin taloudellisella tuella.

Yleisöyhteistyö vie tuotantoja ja työpajoja yhä useammalle paikkakunnalle ympäri Suomen. *Balettienergiaa pojille!* -hanke jatkaa poikien innostamista baletin pariin, yläasteikäisille suunnataan oma tanssiteos *Tanssimatsi* ja nuorten musiikkiteatteriryhmä *Par(r)asvaloissa* valmistaa ensimmäisen esityksensä kevään päätteeksi. Yhteiskuntavastuusta huolehditaan paitsi vierailemalla vanhusten ja pitkäaikaissairaiden hoitolaitoksissa myös toteuttamalla projekteja asunnottomien ja päihdeongelmaisten kanssa. Yhteistyö pääkaupunkiseudun orkestereiden ja Sibelius-Akatemian kanssa jatkuu.

Vuonna 2012 Kansallisooppera käynnistää uuden maanlaajuisen, vapaaehtoisuuteen perustuvan Avec-asiamiesverkoston. Asiamiehet tuovat ryhmiä oopperaesityksiin. Järjestelmä tarjoaa mahdollisuuden entistä tarkemmin kohdennettavaan markkinointiin, kun kilpailu yleisöstä käy entistä kovemmaksi. Uudistetun strategian mukaisesti Kansallisooppera kehittää myös yhteistyössä majoitusliikkeiden ja liikennöintiyritysten kanssa elämyspaketteja, jotka tekevät oopperakäynnistä entistä houkuttelevamman.

Kansainvälistä verkostoitumista ja yhteistyötä eri oopperatalojen kanssa sekä kansallista ja kansainvälistä vertailtavuutta kehitetään edelleen. Kansallisooppera on aktiivisesti mukana eurooppalaisten oopperatalojen järjestössä Opera Europassa ja pohjoismaisessa yhteistyöverkostossa.

Kansallisoopperan vuoden 2011 tuloksen alijäämä oli suunniteltua suurempi. Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitun mukaisesti vuosien 2012–2014 toimitasuunnitelmissa ja talouden ohjauksessa huomioidaan tarve kattaa vuoden 2011 alijäämä edellisten ja tulevien vuosien ylijäämillä. Kerrytettävä kumulatiivinen ylijäämä vuosina 2012–2014 on 1 milj. euroa.

TULOSLASKELMA 2011–2010

(Luvut 1 000 euroa)

	Liitetieto	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Näytäntötuotot		7 312	8 255
Muut varsinaisen toiminnan tuotot		2 292	2 141
TOIMINNAN TUOTOT YHT.		9 604	10 396
Palkat ja palkkiot	(2)	32 612	31 701
Eläkekulut	(3)	8 308	7 239
Muut henkilösivukulut		2 023	1 689
Muut henkilökuntakulut		1 700	2 030
Henkilöstökulut yht.	(2)	44 643	42 659
Poistot	(5)	962	794
Tuotantokulut		2 583	3 331
Viestinnän kulut		1 874	1 989
Hallinto- ja muut kulut		1 381	1 372
Kiinteistö- ja kalustokulut	(4)	16 064	16 202
Valtion vuokra-avustukset	(4)	-13 153	-13 006
Muut kulut yht.		8 749	9 888
TOIMINNAN KULUT YHT.		54 354	53 341
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ		-44 750	-42 945
Sijoitustoiminnan tuotot		45	206
Sijoitustoiminnan kulut		-40	-2
Sijoitustoiminnan tuotot ja kulut yht.		5	204
OMATOIMINEN KULUJÄÄMÄ		-44 745	-42 741
AVUSTUKSET			
Valtion yleisavustus		36 640	35 708
Valtion avustus balettioppilaitokselle		1 032	1 038
Muut avustukset		150	5
Valtion avustukset		37 822	36 751
Helsingin kaupungin avustus		3 522	3 420
Espoon kaupungin avustus		1 047	1 016
Vantaan kaupungin avustus		592	574
Kauniaisten kaupungin avustus		73	71
Kaupunkien avustukset		5 234	5 082
Yleisavustukset yht.		43 056	41 833
ALIJÄÄMÄ ENNEN SIIRTOA KÄYTTÖRAHASTOSTA		-1 689	-908
Siirto käyttörahastosta		0	1 984
Käyttörahaston käyttö investointeihin		0	-981
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ		-1 689	95

TASE 2011–2010

(Luvut 1 000 euroa)

VASTAAVAA	Liitetieto	31.12.2011	31.12.2010
PYSYVÄT VASTAAVAT	(5)		
Aineettomat hyödykkeet			
Tietohallinto-ohjelmat		26	67
Muut pitkävaikutteiset menot		1 388	381
		<u>1 414</u>	<u>448</u>
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto		471	531
Sähkö-, valo- ja äänilaitteet		1 996	2 431
Soittimet		206	274
Keskeneräiset hankinnat		147	804
		<u>2 820</u>	<u>4 040</u>
Sijoitukset	(6)		
Asunto-osakkeet		716	0
		<u>716</u>	<u>0</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Saamiset			
Myyntisaamiset		544	532
Muut saamiset		344	514
Siirtosaamiset	(7)	240	216
		<u>1 128</u>	<u>1 262</u>
Rahoitusarvopaperit			
Lyhytaikaiset sijoitukset	(8)	7 899	11 957
		<u>7 899</u>	<u>11 957</u>
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset		3 427	2 537
		<u>3 427</u>	<u>2 537</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>17 404</u>	<u>20 244</u>

VASTATTAVAA	Liitetieto	31.12.2011	31.12.2010
OMA PÄÄOMA	(9)		
Peruspääoma		168	168
Käyttöpääoma		2 505	2 505
Kertynyt ylijäämä		4 018	3 924
Tilikauden ali-/ylijäämä		-1 689	95
		5 002	6 692
VIERAS PÄÄOMA			
Pakolliset varaukset			
Eläkekulut		2 303	2 662
		2 303	2 662
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Saadut ennakkomaksut	(11)	1 873	1 632
Ostovelat		867	1 395
Muut lyhytaikaiset velat		754	775
Siirtovelat	(12)	6 605	7 088
		10 099	10 890
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		17 404	20 244

RAHOITUSLASKELMA

(Luvut 1 000 euroa)

	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Varsinaisen toiminnan rahavirta		
Esittämisestä saadut maksut	7 422	8 016
Muusta toiminnasta saadut maksut	2 403	2 113
Maksut toiminnan kuluista	-67 495	-64 074
Valtion avustus toimitilojen vuokraan	13 153	13 006
Varsinaisen toiminnan rahavirta	-44 517	-40 939
 Rahavirta avustuksista		
Valtion avustukset	37 832	36 751
Kuntien avustukset	5 233	5 082
Rahavirta avustuksista	43 065	41 833
 Toiminnan rahavirta	-1 451	895
 Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1 723	-2 481
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Investointien rahavirta	-1 723	-2 481
 Sijoitustoiminnan rahavirta		
Maksetut korot ja maksut muista rahoituskuluista	-40	-2
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	46	210
Sijoitustoiminnan rahavirta	6	208
 Rahavirtojen muutos, lisäys (+)/vähennys (-)	-3 168	-1 378
 Rahavarat tilikauden alussa	14 494	15 872
 Rahavarat tilikauden lopussa	11 326	14 494

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Tilinpäätös on laadittu voimassaolevan kirjanpitolainsäädännön mukaisesti.

Muut kuin euromääräiset saatavat ja velat on muunnettu Euroopan keskuspankin viralliseen kurssiin tilinpäätöshetkellä. Toiminnan tuotot ja kulut on jaksotettu suoriteperusteisesti. Tuotantoon liittyvät kulut on kuitenkin kirjattu pääsääntöisesti syntymähetkeen. Näytäntötuotot on jaksotettu esitystoimintaan perustuen sille tilikaudelle, jolla esitys on ollut. Saadut valtion, kuntien ja muut avustukset on tuloutettu kirjanpidossa määrärahapäätösten mukaisille kausille. Vakuutusyhtiöiltä saadut palkkakorvaukset on kirjattu palkkakulujen vähennykseksi. Kiinteistön ylläpidon ja huollon veloitukset kiinteistön omistajalta on kirjattu tuottoihin.

Pysyvät vastaavat on kirjattu hankintamenoa ja poistetaan suunnitelman mukaan niiden taloudellisena pitoaikana. Tilikauden aikana vuokrakiinteistöön on tehty kiinteistön toiminnallisuutta ja turvallisuutta lisääviä muutostöitä, jotka aktivoidaan muihin pitkävaikutteisiin menoihin niiden valmistuttua ja poistetaan tasapoistoina 5–10 vuoden kuluessa. Tilinpäätöskaudella valmistui uusi harjoitussali ja Alminsalin lämpiön akustiikan perusrakennus.

Saamiset, sijoitukset ja rahoitusomaisuusarvopaperit on arvostettu nimellisarvoon ja hankinta-arvoon tai sitä alempaan käypään arvoon.

2. HENKILÖSTÖ

2.1. HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

	31.12.2011	31.12.2010
Kuukausipalkkaisen henkilöstön määrä		
Vakituiset työsuhteet	460	461
Määräaikaiset työsuhteet	77	80
Kuukausipalkkainen henkilöstö yht.	537	541
Kuukausipalkkainen henkilöstö ammattiryhmittäin vuoden lopussa		
Laulusolistit	19	19
Kuorolaulajat	52	56
Orkesterimuusikot	110	113
Balettitanssijat	77	72
Balettioppilaitos	9	9
Muut taiteelliset ja tuotannolliset tehtävät	55	59
Tekniset työntekijät	168	168
Yleishallinto	47	45
Kuukausipalkkainen henkilöstö yht.	537	541

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Kuukausipalkkainen henkilöstö ammattiryhmittäin keskimäärin vuoden aikana

	2011	2010
	Keskimäärin	Keskimäärin
Laulusolistit	19	20
Kuorolaulajat	55	56
Orkesterimuusikot	111	113
Balettitanssijat	73	74
Balettioppilaitos	9	10
Muut taiteelliset ja tuotannolliset tehtävät	58	58
Tekniset työntekijät	168	164
Yleishallinto	45	45
Kuukausipalkkainen henkilöstö yht.	538	540

	31.12.2011	31.12.2010
Tuntipalkkaiset työntekijät	194	208
Vierailevat taiteilijat ja muut suoritepalkkaiset tehtävät	955	741

Tuntipalkkaisiin työntekijöihin sekä vieraileviin taiteilijoihin ja muihin suoritepalkkaisiin tehtäviin on laskettu vuoden aikana näissä tehtävissä toimineiden henkilöiden yhteismäärä. Tuntipalkkaista työvoimaa on käytetty lähinnä tekniikan ja myynnin tehtävissä. Kaikista tuntipalkkaisista, vierailija- ja muista suoritepalkkaisista tehtävistä n. 85 % liittyy taiteelliseen toimintaan.

2.2. HENKILÖSTÖKULUT

(Luvut 1 000 euroa)

	1.1.–31.12.2011	1.1.–31.12.2010
Kokoaikainen henkilöstö		
Palkat	26 016	25 482
Eläkemenot	7 373	6 460
Muut henkilösivukulut	1 690	1 412
Muut henkilökuntakulut	1 496	1 582
Kokoaikainen henkilöstö yht.	36 575	34 936
Tuntipalkkaiset työntekijät		
Palkat	1 294	1 227
Eläkekulut	230	203
Muut henkilösivukulut	82	72
Tuntipalkkaiset työntekijät yht.	1 606	1 502
Vierailijat		
Palkkiot	5 302	4 992
Eläkekulut	705	576
Muut henkilösivukulut	251	205
Muut henkilökuntakulut	204	448
Vierailijat yht.	6 462	6 221
Henkilöstökulut yht.	44 643	42 659

Kokoaikaisen henkilöstön muut henkilökuntakulut sisältävät työterveyshuollon kulut, päivä-, puku- ja soitinrahat, matka- ja majoituskulut, ruokailukulut, rekrytointikulut sekä kuntoliikuntakulut. Vierailijoiden muut henkilökuntakulut ovat matka- ja majoituskuluja.

Hallintoneuvoston jäsenille ei ole maksettu palkkaa tai palkkioita hallintoneuvostossa toimimisesta. Hallituksen jäsenten kokouspalkkiot tilikaudelta olivat yhteensä 38 120 euroa (33 750 euroa vuonna 2010). Hallitus kokoontui tilikaudella kymmenen (10) kertaa. Lisäksi hallitus piti strategiaseminaarin. Hallituksen jäsenten keskimääräinen kokouksiin osallistumisprosentti oli 75 %. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa hallituksen kokouspalkkiot. Säätiön lähipiiriin muodostavat KPA 2:7B §:n ja IAS24:n mukaan Oopperan Tukisäätiö, pääjohtaja sekä Säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet. Säätiöllä ei ole ollut tilikaudella KPA 2:7 B:ssä mainitunlaisia lähipiiritahtumia.

Kansallisoopperan johtajille maksettiin tilikaudella palkkoja 821 810 euroa johtajan tehtävistä.

3. SÄÄTIÖN ELÄKEJÄRJESTELYT JA ELÄKEKULUJEN JAKSOTUS

Säätiön henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty eläkevakuutusyhtiössä. Säätiön laulajilla ja tanssijoilla sekä osalla muuta henkilökuntaa on lisäeläketurva, joka on samoin järjestetty vakuutuksella. Lisäeläketurva koskee pääasiassa niitä laulajia ja tanssijoita, jotka ovat vakituksessa työsuhteessa Kansallisoopperaan. Lakisääteisiin eläkkeisiin ja lisäeläkkeisiin liittyvät vakuutusmaksut kirjataan vuosittain kuluksi. Lisäeläkevastuu, joka liittyy määräaikaisten laulajien ja tanssijoiden työsuhteisiin, sisältyy taseen pakollisiin varauksiin.

4. KIINTEISTÖJEN VUOKRAKULUT JA VALTION VUOKRA-AVUSTUKSET

Oopperatalo ja lavastevarastot Nurmijärvellä ovat Suomen valtion omistamia ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimia kiinteistöjä. Oopperatalosta maksettiin v. 2011 vuokraa 12,6 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt tähän erillisen 12,6 milj. euron suuruisen avustuksen. Senaatti-kiinteistöjen hallinnoimien lavastevarastojen vuokrat v. 2011 olivat yhteensä 0,6 milj. euroa, avustusta niihin saatiin 0,6 milj. euroa. Valtion vuokra-avustukset on tuloslaskelmassa kirjattu vuokratulujen vähennykseksi. Muilta kuin Senaatti-kiinteistöiltä vuokrattujen tilojen vuokrat olivat 1,1 milj. euroa (1,0 milj. euroa 2010). Näihin vuokriin ei ole saatu valtion vuokra-avustusta.

5. AINEELLISET JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

5.1. POISTOSUUNNITELMAN PERUSTEET

Käyttöomaisuuteen aktivoidaan sellaiset hankinnat, joiden taloudellinen pitoaika on yli 3 vuotta. Hankinta-arvoltaan alle 3 000 euron arvoiset yksittäiset lisenssit, pienkoneet ja -laitteet kirjataan kuitenkin olennaisuuden periaatteen nojalla juoksevasti kuluksi.

Pysyvien vastaavien poistosuunnitelmat:

Tietohallinto-ohjelmat	Suunnitelman mukainen tasapoisto 3–5 vuodessa
Koneet ja kalusto	Suunnitelman mukainen tasapoisto 3–7 vuodessa
Sähkö-, valo- ja äänilaitteet	Suunnitelman mukainen tasapoisto 3–10 vuodessa
Soittimet	Suunnitelman mukainen tasapoisto 3–10 vuodessa

Suunnitelman mukainen poistoaika määräytyy hankintakohtaisesti ja lasketaan kuukausikohtaisesti.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

(Luvut 1 000 euroa)

5.2. AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	31.12.2011	31.12.2010
TIETOHALLINTO-OHJELMAT		
Hankintameno 01.01.	618	590
Kertyneet poistot 01.01.	-551	-512
Menojäännös 01.01.	67	78
+ Lisäykset tilikauden aikana	0	28
	67	106
- Tilikauden poisto	-41	-39
Kirjanpitoarvo 31.12.	26	67
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT		
Hankintameno 01.01.	424	0
Kertyneet poistot 01.01.	-43	0
Menojäännös 01.01.	381	0
+ Lisäykset tilikauden aikana	1 188	424
	1 569	424
- Tilikauden poisto	-181	-43
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 388	381
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
KONEET JA KALUSTO		
Hankintameno 01.01.	2 890	2 743
Kertyneet poistot 01.01.	-2 358	-2 168
Menojäännös 01.01.	532	575
+ Lisäykset tilikauden aikana	141	146
	673	721
- Tilikauden poisto	-202	-190
Kirjanpitoarvo 31.12.	471	531
SÄHKÖ-, VALO- JA ÄÄNILAITTEET		
Hankintameno 01.01.	6 411	6 093
Kertyneet poistot 01.01.	-3 980	-3 530
Menojäännös 01.01.	2 431	2 563
+ Lisäykset tilikauden aikana	36	318
	2 467	2 881
- Tilikauden poisto	-471	-450
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 996	2 431
SOITTIMET		
Hankintameno 01.01.	1 342	1 245
Kertyneet poistot 01.01.	-1 068	-996
Menojäännös 01.01.	274	249
+ Lisäykset tilikauden aikana	0	97
	274	346
- Tilikauden poisto	-68	-72
Kirjanpitoarvo 31.12.	206	274

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

(Luvut 1 000 euroa)

	31.12.2011	31.12.2010
KESKENERÄISET HANKINNAT		
Hankintameno 01.01.	804	92
+ Lisäykset tilikauden aikana	384	1 746
- Vähennykset/siirto edelliseltä tilikaudelta	-1 041	-53
- Käyttörahaston käyttö hankintoihin	0	-981
Kirjanpitoarvo 31.12.	147	804
 AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ		
Hankintameno 01.01.	12 488	10 763
Kertyneet poistot 01.01.	-8 001	-7 207
Menojäännös 01.01.	4 487	3 556
+ Lisäykset tilikauden aikana	1 749	2 759
- Vähennykset/siirrot valmiisiin hankkeisiin	-1 040	-53
	5 196	6 262
- Käyttörahaston käyttö hankintoihin	0	-981
- Tilikauden poisto	-962	-794
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 234	4 487

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenot on korjattu vastaamaan käyttöomaisuusjärjestelmän arvoja. Vuoden 2010 vertailutiedot on korjattu vastaavasti.

6. SIJOITUKSET ASUNTO-OSAKKEISIIN

	31.12.2011	31.12.2010
Hankintameno 01.01.	0	0
+ Lisäykset tilikauden aikana	716	0
- Vähennykset/arvonalennukset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	716	0

Tilikauden aikana hankittiin asunto-osakkeita kolmeen vierasasuntoon käytettävään asuntoon.

7. SIIRTOSAAMISET

	31.12.2011	31.12.2010
Työterveyshuollon korvaussaaminen	130	124
Vakuutusosakeyhtiö IF, vahinkokorvaus	40	0
Kansaneläkelaitos, päivärahasaamiset	29	39
Jaksotussaaminen ostolaskuilta	16	40
Muut lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut	7	0
Muut siirtosaamiset	18	13
Siirtosaamiset yht.	240	216

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

(Luvut 1 000 euroa)

8. LYHYTAIKAiset Sijoitukset

RAHOITUSARVOPAPERIT

	31.12.2011	31.12.2010
Rahasto-osuudet		
Käypä arvo	7 057	5 029
Kirja-arvo	6 899	4 957
Arvoero	158	72
Määräaikaiset talletukset		
Käypä arvo	1 000	7 000
Kirja-arvo	1 000	7 000
Arvoero	0	0
Rahoitusarvopaperit yht.		
Käypä arvo	8 057	12 029
Kirja-arvo	7 899	11 957
Arvoero	158	72

9. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

	31.12.2011	31.12.2010
Peruspääoma	168	168
Käyttöpääoma	2 505	2 505
Käyttörahas to tilikauden alussa	0	1 984
Käyttörahas to n käyttö toiminnan hankkeisiin	0	-1 003
Käyttörahas to n käyttö investointeihin	0	-981
Käyttörahas to tilikauden lopussa	0	0
Kertynyt ylijäämä tilikauden alussa	4 018	3 924
Tilikauden ali-/ylijäämä	-1 689	95
Kertynyt ylijäämä tilikauden lopussa	2 329	4 018
Oma pääoma yht.	5 002	6 692

10. OOPPERAN 100-VUOTISJUHLAVUOSI

1.1.–31.12.2011

Juhlavuoden erityistapahtumien kulut tuottojen jälkeen

Juhlakonsertti 29.1.2011	39
Oopperaan! Yhteishanke Suomen Kulttuurirahaston kanssa	47
Juhlaseminaarit ja näyttelyt ym.	26
Henkilökunnan talkootyönä järjestetyt Talvitanssit	4
Juhlavuoden erityistapahtumat yht.	116

Juhlavuoden oheistuotteet

DVD-taltiointi oopperasta Robin Hood	257
Saatu erityisavustus OKM:ltä Robin Hood -taltiointiin	-150
Paino- ja logotuotteet	90
Juhlavuoden oheistuotteet yht.	196

Henkilökuntatapahtumat

Henkilökunnan ja eläkeläisten tapahtumat ja muu muistaminen	53
Juhlavuoden henkilöstötapahtumat yht.	53

Juhlavuoden erilliskustannukset yht.	366
---	------------

Lisäksi juhlavuoden aikana tehtiin ooppera-, konsertti- ja balettivierailuja 10:lle paikkakunnalle sekä järjestettiin baletin nykytanssifestivaali I Love NYKY, joiden kustannukset tuottojen jälkeen olivat yhteensä 350 T €.

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

(Luvut 1 000 euroa)

11. SAADUT ENNAKKOMAKSUT

	31.12.2011	31.12.2010
Ennakkoon saadut maksut esityksistä	1 734	1 552
Ennakkomaksu ravintolatoiminnan vuokrasta	113	80
Ennakkomaksu muista vuokratapahtumista	16	0
Ennakkomaksu balettioppilaitoksen avustuksesta	10	0
Ennakkomaksut yht.	1 873	1 632

Ennakkoon saadut maksut esityksistä on aikaisempina vuosina esitetty siirtoveloissa. Vuonna 2011 kyseiset erät saaduissa ennakkomaksuissa ja vuoden 2010 vertailutiedot on korjattu vastaavasti.

12. SIIRTOVELAT

	31.12.2011	31.12.2010
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	3 949	4 168
Lisäeläkekulujen jaksotus	987	418
Muut palkkajaksotukset sivukuluineen	938	1 465
Tyel-velka	162	753
Muiden sosiaalivakuutusten velka	113	27
Muut kulujen jaksotukset	456	257
Siirtovelat yht.	6 605	7 088

13. VUOKRAVASTUUT JA VUOKRA-AVUSTUKSET

	31.12.2011	31.12.2010
Leasing-vuokrat seuraavalle vuodelle	135	146
Leasing-vuokrat seuraaville 4:lle vuodelle	207	256
Leasing-vuokravastuu yht.	342	402

Voimassaolevat pitkäaikaiset vuokrasopimukset

Vuokrat seuraavalle vuodelle, oopperatalo	12 999	12 550
Saatavat avustukset seuraavalle vuodelle	-12 999	-12 550
	0	0

Vuokrat seuraavalle vuodelle, muut vuokrat	1 023	1 555
Vuokrat seuraaville 4 vuodelle, muut vuokrat	3 625	3 632

14. TILINTARKASTUSYHTEISÖILLE MAKSETUT PALKKIOT

	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Varsinaisesta tilintarkastuksesta	24	22
Veroneuvonnasta	5	6
Muista palveluista	3	11
Tilintarkastusyhteisöille maksetut palkkiot yht.	32	39

15. BALETTIOPPILAITOKSEN VAIKUTUS SÄÄTIÖN TULOKSEEN

Suomen Kansallisoopperan säätiön alaisuudessa toimii Balettioppilaitos, jonka toiminta on jaettu ammatilliseen opetukseen ja perusopetukseen. Balettioppilaitoksen henkilökunta on työsuhteessa Suomen Kansallisoopperan säätiöön. Ammatillinen opetus on opetus- ja kulttuuriministeriön valvomaa taidealan koulutusta, jota varten Säätiö on saanut erillisen määrärahan oppilaslukumäärään perustuen. Ammatillisen opetuksen järjestämisluvan mukainen oppilasmäärä oli keskimäärin 28 oppilasta vuonna 2011 ja perusopetuksen oppilasmäärä oli 150. Balettioppilaitoksen perusopetukseen on myös saatu avustusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

Balettioppilaitoksen tuloslaskelma**Ammatillinen opetus**

	1.1.-31.12.2011	1.1.-31.12.2010
Toiminnan kulujäämä	-804	-848
Valtion avustukset ja tuotot yht.	779	790
Toiminnan alijäämä	-25	-58

Balettioppilaitoksen tuloslaskelma**Perusopetus**

Toiminnan tuotot	120	162
Toiminnan kulut	-702	-621
Valtion avustukset	253	253
Toiminnan alijäämä	-329	-206

**Balettioppilaitoksen vaikutus Kansallis-
oopperan tulokseen yht.**

	-354	-264
--	-------------	-------------

SUOMEN KANSALLISOOPPERAN SÄÄTIÖN HALLITUKSEN VUODEN 2011 TOIMINTAKERTOMUKSEN
JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 1. maaliskuuta, 2012

Sirkka Hämäläinen-Lindfors, hallituksen pj.

Lasse Arvela

Leif Jakobsson

Tuuli Kousa

Esa Ruuttunen

Raija-Sinikka Rantala, hallituksen vpj.

Hanna-Leena Hemming

Pentti Kivinen

Tapani Mäkinen

Päivi Kärkkäinen, pääjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 1. maaliskuuta, 2012

Pekka Pajamo, KHT

Heidi Vierros, KHT

Joakim Rehn, KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Kansallisoopperan säätiön hallintoneuvostolle

Olemme tilintarkastaneet Suomen Kansallisoopperan säätiön kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2011. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja pääjohtajan vastuu

Hallitus ja pääjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Pääjohtaja vastaa siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä säätiölain edellyttämistä seikoista. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaisia virheellisyyttä, ja siitä, ovatko hallituksen jäsenet syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus säätiötä kohtaan, taikka rikkoneet säätiölakia tai säätiön sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on säätiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon säätiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot säätiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lakiin perustuvat lausunnot

Säätiön varat on asianmukaisesti sijoitettu ja säätiön toimielimien jäsenille maksettuja palkkioita on pidettävä kohtuullisina. Säätiön tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot säätiön toiminnasta.

Helsingissä, 1. maaliskuuta 2012

Pekka Pajamo
KHT
KPMG Oy Ab
Mannerheimintie 20 B
00100 HELSINKI

Heidi Vierros
KHT
KPMG Oy Ab
Mannerheimintie 20 B
00100 HELSINKI

Joakim Rehn
KHT
Revico Grant Thornton Oy
Paciuksenkatu 27
00270 HELSINKI

*Suomen Kansallisoopperan säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja
presidentti Martti Ahtisaari ja varapuheenjohtaja professori Martti Häikiö*

HALLINTO

Kokoonpano hallintoneuvoston varsinaisesta kokouksesta 2010 varsinaiseen kokoukseen 2013

Varsinainen jäsen

Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämät (8)

Presidentti Martti Ahtisaari, puheenjohtaja
Yliasiamies Antti Arjava
Kuvataiteilija Sinikka Hurskainen
Espoon kaupunginvaltuuston pj. Jyrki Kasvi
Kansanedustaja Elisabeth Naucélér
Kansanedustaja Aila Paloniemi
Toiminnanjohtaja Minna Sirnö
Hallintotieteiden maisteri Marja Tiura

Espoon kaupungin nimeämät (2)

Musiikinopettaja Monica Björkman
Pastori Antero Laukkanen

Helsingin kaupungin nimeämät (2)

Professori Martti Häikiö, varapuheenjohtaja
Lehtori Sirkka-Liisa Vehviläinen

Kauniaisten kaupungin nimeämä (1)

Ohjelmajohtaja Martina Harms-Aalto

Vantaan kaupungin nimeämät (2)

Tiedottaja Kaarina Suonperä
Kunnallisneuvos Matti Virtanen

Hallintoneuvoston valitsevat (2)

Toimitusjohtaja Pekka Soini

Toimitusjohtaja Matti Vuoria

Henkilökunnan nimeämät (3)

Oopperalaulaja Mika Pohjonen
Päämusiikkijärjestäjä Antti Pesonen
Oopperalaulaja Eija-Riitta Aakio

Hallintoneuvoston sihteeri (ei jäsen)

Lakimies Anita Prusila

Varajäsen

Johtaja Rauno Anttila
Asiamies Hannu Heikkilä
Valtiotieteiden tohtori Kimmo Kiljunen
Toimittaja Heli Järvinen
Kansanedustaja Christina Gestrin
Rikoskomisario Oiva Kaltiokumpu
Kirjailija Claes Andersson
Kansanedustaja Ben Zyskowitz

Insinööri Fred Granberg
Kaupunginvaltuutettu Terttu Savola

Rahoituspäällikkö Jan D. Oker-Blom
Toiminnanjohtaja Vertti Kiukas

Kauppätieteiden tohtori Marianne Kivelä

Eläkeläinen Antti Pyylampi
Lastentarhanopettaja Sini Alén

Yhteiskuntasuhteiden ja kestävän kehityksen
johtaja Anne Brunila
Toimitusjohtaja Petri Niemisvirta

Tarpeistosuunnittelija Pipsa Keski-Hakuni
Lavastamon apulaisosastopäällikkö Markku Salo
Tiedottaja Heli Rislakki

NEUVOSTO

Suomen Kansallisoopperan säätiön hallitus: Lasse Arvela, Tuuli Kousa, Esa Ruuttunen, Leif Jakobsson, Sirkka Hämäläinen-Lindfors (pj.), Hanna-Leena Hemming, Pentti Kivinen, Tapani Mäkinen, Raija-Sinikka Rantala (vpj.)

Kokoonpano hallintoneuvoston varsinaisesta kokouksesta 2010 varsinaiseen kokoukseen 2013

Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämät (5)

Kauppatieteiden tohtori Sirkka Hämäläinen-Lindfors, puheenjohtaja
Teatteriohjaaja Raija-Sinikka Rantala, varapuheenjohtaja
Ylijohtaja Lasse Arvela
Puheenjohtaja Leif Jakobsson
Oopperalaulaja Esa Ruuttunen

Espoon kaupungin nimeämä (1)

Filosofian maisteri Hanna-Leena Hemming

Helsingin kaupungin nimeämät (2)

Oikeustieteen lisensiaatti Pentti Kivinen
Johtava konsultti Tuuli Kousa

Vantaan kaupungin nimeämä (1)

Kansanedustaja Tapani Mäkinen

Lisäksi henkilöstön edustajat (3; läsnäolo- ja puheoikeus, ei äänivaltaa)

Näytäntöyöntekijä Panu Sirkkiä
Orkesterimuusikko Patrik Stenström
Balettitanssija Jouka Valkama

Hallituksen esittelijä (ei äänivaltaa)

Pääjohtaja Päivi Kärkkäinen

Hallituksen sihteeri (ei äänivaltaa)

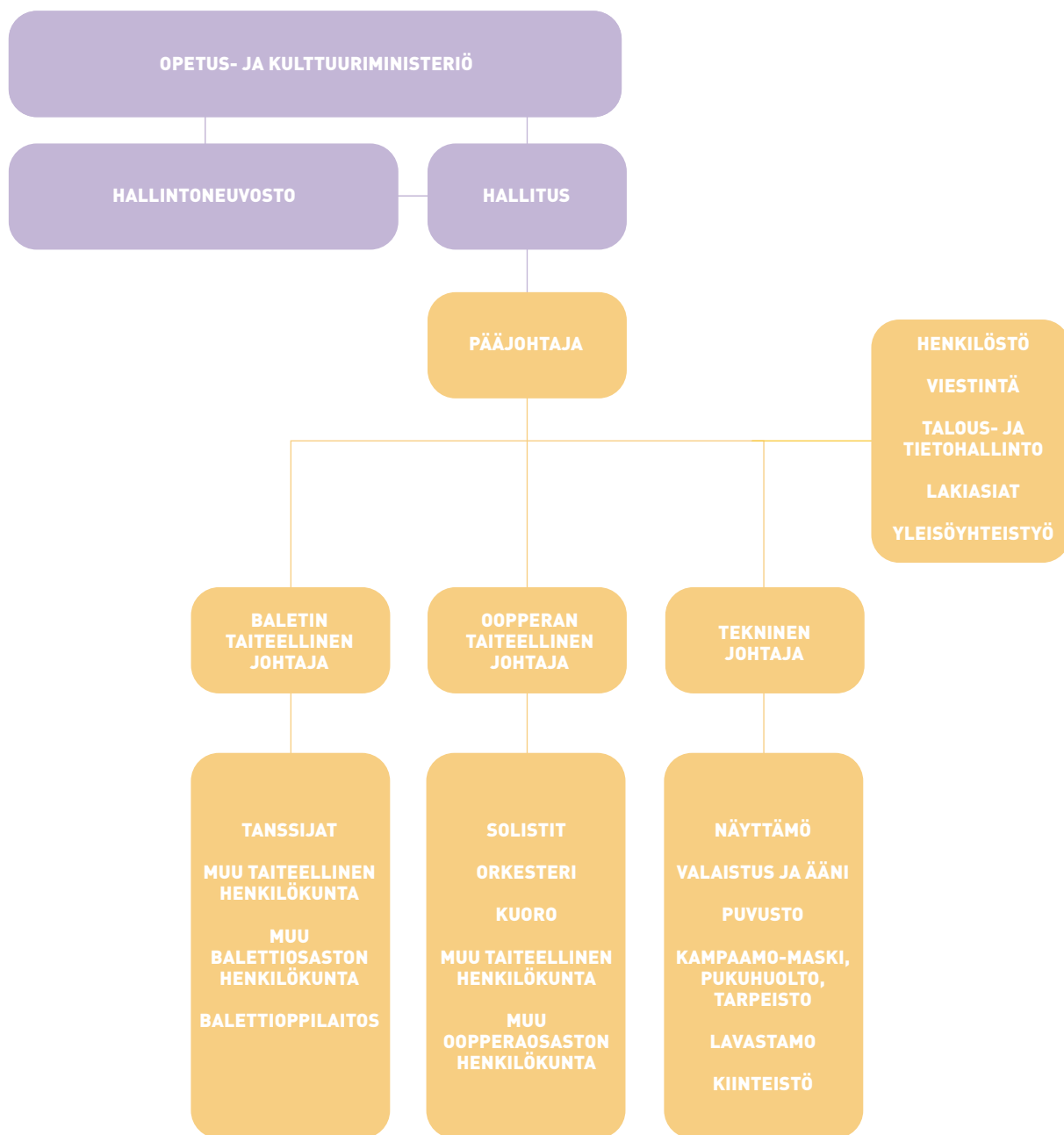
Lakimies Anita Prusila

HALLITUS

Baletin taiteellinen johtaja Kenneth Greve, oopperan taiteellinen johtaja Mikko Franck, pääjohtaja Päivi Kärkkäinen, tekninen johtaja Timo Tuovila

JOHTAJAT

TILINTARKASTAJAT

kalenterivuosi 2010–2012

Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämät (2)

Valvontatilintarkastaja KTM Pekka Pajamo (KHT), varalla KTM Jari Härmälä (KHT)

Tilintarkastaja KTM Heidi Vierros (KHT)

Kauniaisten kaupungin nimeämä (1)

Tilintarkastaja Joakim Rehn (KHT)

Helsingin kaupungin nimeämä (1)

Varatilintarkastaja Timo Tuokko (KHT)

SUOMEN KANSALLISOOPPERAN 100-VUOTISJUHLAN NEUVOTTELUKUNTA

Presidentti Martti Ahtisaari (pj.)

Puolustusministeri Stefan Wallin (vpj.)

Suomen Kulttuurirahaston yliasiamies Antti Arjava

Fortum Oyj:n johtaja Anne Brunila

Sibelius-Akatemian rehtori Gustav Djupsjöbacka

Kone Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Antti Herlin

Oopperalaulaja Jorma Hynninen

Kaupunkineuvos, Espoon kaupunginjohtaja 31.12.2010 saakka Marketta Kokkonen

Nokia Oyj:n hallituksen puheenjohtaja Jorma Ollila

Diplomi-insinööri, Vantaan kaupunginjohtaja 31.7.2011 saakka Juhani Paajanen

Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen

Helsingin juhlaviikkojen toiminnanjohtaja Erik Söderblom

Onvest Oy:n hallituksen puheenjohtaja Maarit Toivanen-Koivisto

Suurlähettiläs Petri Tuomi-Nikula

Pro Opera ry:n puheenjohtaja Timo Tyrväinen

Eduskunnan sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Raija Vahasalo

Kansanedustaja Piia Viitanen

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiö Varman toimitusjohtaja Matti Vuoria

Kauniaisten kaupunginjohtaja Torsten Widén

Suomen Kansallisoopperan säätiön hallituksen puheenjohtaja Sirkka Hämäläinen-Lindfors

Suomen Kansallisoopperan pääjohtaja Päivi Kärkkäinen

Suomen Kansallisoopperan taiteellinen johtaja Mikko Franck

Suomen Kansallisoopperan toimintaa tukevat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit.

Päyhteistyörytykset

VARMA **HELSINGIN SANOMAT**

Yhteistyörytytys

Suomen Kansallisooppera on Opera Europa -järjestön jäsen.

Suomen Kansallisooppera
Helsinginkatu 58, PL 176
00251 Helsinki
p. (09) 4030 21

www.ooppera.fi
etunimi.sukunimi@opera.fi

Lipunmyynti p. (09) 4030 2211, liput@opera.fi
Myyntipalvelu p. (09) 4030 2210, liput@opera.fi
• ryhmät, yritykset, kausikortit, kiertokäynnit
Lippupiste p. 0600 900 900 (1,97 €/min + pvm), www.lippu.fi

Tiedotus p. (09) 4030 2323, press@opera.fi

Toimitus Heli Rislakki, Heidi Almi, Juhani Koivisto
Kuvat Stefan Bremer, Heikki Tuuli, Sakari Viika,
Mirka Kleemola, Linda Varoma/Kymen Sanomat
Ulkoasu Mainostoimisto Faros Oy
Svensk text Notatio Oy
Paino Premedia Helsinki, 2012

OOPPERA
SUOMEN KANSALLISOOPPERA

